

หน่วยงานโครงการนี้ห้องมาจากพระราชดำริ

๓๐ปี กปร.

สามทศวรรษ สามสะพาน

วารสารอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

ISSN 1685-8234 ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๘

บทบรรณาธิการ

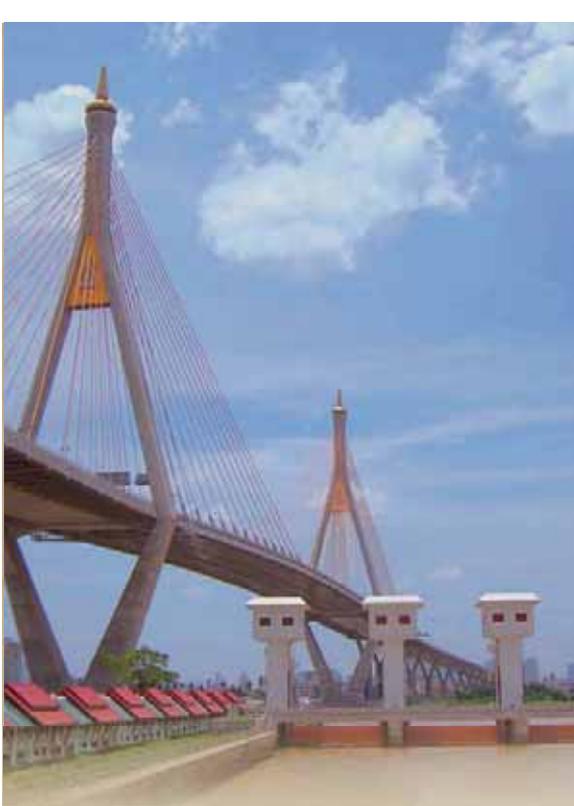
ปี ๒๕๕๔ นับเป็นปีมหามงคลที่ปวงชนชาวไทยพร้อมใจกันเฉลิมฉลอง เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา และนับเป็นโอกาสสำคัญของสำนักงาน กปร. ที่สถาปนาครบรอบ ๓๐ ปี ประกอบกับการย้ายอาคารที่ทำการของสำนักงาน จากอาคารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (เดิม) บริเวณทำเนียบรัฐบาล สะพานมัฆวานรังสรรค์ มายังอาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แห่งใหม่ บริเวณเชิงสะพานพระราม ๘ โดยก่อนหน้านี้อำเภอ กปร. เป็นหน่วยงานภายในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้สะพานขาว เป็นการโยกย้ายที่ทำการถึงสามครั้งสามครา จึงเป็นที่มาของเรื่องราว **“๓๐ ปี สามทศวรรษ สามสะพาน”** ที่ได้จัดพิมพ์เป็นหนังสือที่ระลึกในคราวที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดอาคารสำนักงาน เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๔

วารสารฉบับนี้ได้รวบรวมภาพเหตุการณ์อันเป็นประวัติศาสตร์ในครั้งนี้อย่างครบถ้วน อีกทั้งยังคัดย่อเนื้อหาทัศนะของนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นประธาน กปร. โดยตำแหน่ง หลาย ๆ ท่านที่กล่าวถึงโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไว้อย่างครบถ้วนอีกด้วย

กองบรรณาธิการ ได้รับความกรุณาจากท่านผู้ใหญ่เสมอมา และต้องขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ โดยเฉพาะ ฯพณฯ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี ที่กรุณามอบสาระน่ารู้เกี่ยวกับต้นขอมปาล์ม สาละ และประตู ซึ่งการปลูกต้นไม้นอกจากจะเป็นการออกกำลังกายทำให้ร่างกายแข็งแรง ทำให้จิตใจแจ่มใสจากการได้เห็นความเติบโตงอกงามของต้นไม้แล้วยังเป็นการช่วยลดภาวะโลกร้อน ช่วยยืดอายุคนและอายุโลกให้ยั่งยืนอีกด้วย สำหรับ พลตรี พิจิตร ขจรกล้า ผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพบก กรุณาส่งบทเพลง **“เอกอุดมพระราชปณิธาน”** มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทรงงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งกองดุริยางค์ทหารบกได้นำไปเรียบเรียงทำนองขับร้องบรรเลงในงานต่าง ๆ รวมทั้งนำไปเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุในขณะนี้

การสืบค้นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติมของโครงการกว่า ๔,๑๐๐ โครงการ ยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปจัดแสดงร่วมกับนิทรรศการหัวข้ออื่น ๆ ในงานเฉลิมพระเกียรติ **“๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา”** โอกาสนี้ขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนมาร่วมชื่นชมผลสำเร็จและพระปรีชาสามารถด้านการพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

๔ พระราชกรณียกิจ
ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๔๔ ข่าวประชาสัมพันธ์ คอลัมน์ประชาชน
หนังสือพิมพ์มติชน

๒๑ ทักษะของประธาน กปร.

๔๕ ข่าวประชาสัมพันธ์ คอลัมน์เหะเหพาที
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

๒๗ กว่าจะมาเป็น “ตึกแดง”

๔๖ ประมวลภาพ ๓๐ ปี กปร.
สามทศวรรษ สามสะพาน

๓๑ สรุปภาพรวมข้อมูลโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ

๕๒ สาระ-นำรู้
ขอปาล์ม/สาละ/ประดู่

๔๐ ๓๐ ปี กปร.
สามทศวรรษ สามสะพาน

๕๖ ความเคลื่อนไหว
ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๖๗ นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา
ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา

๗๓ สารคดีชุดพิเศษ ประโยชน์สุขของแผ่นดิน

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี
และคณะทำงานศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพ
ของคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตร เครื่อง “อุกพลวัต”

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ
ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๔

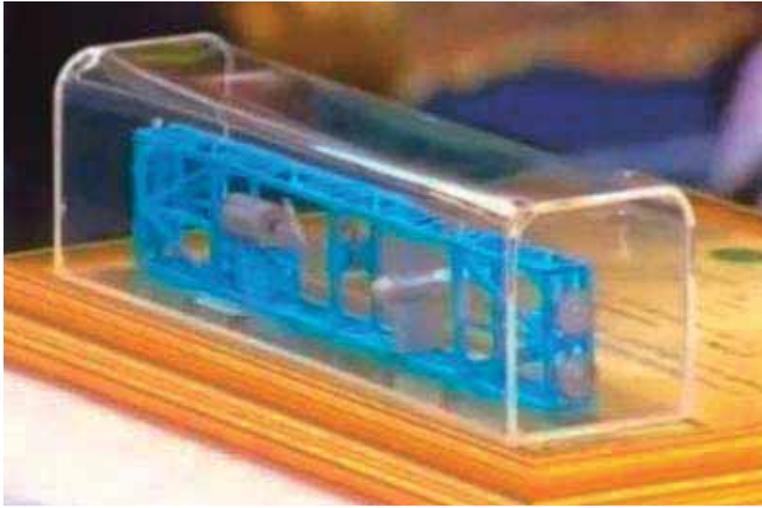

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี พร้อมคณะทำงานศึกษาวิเคราะห์ ศักยภาพของคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมชลประทาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตร เครื่อง “อุทกพลวัต” เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๓๐ น. ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น ๑๔ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช ซึ่ง นายอำพล เสนาณรงค์ ได้กราบบังคมทูลรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานวิเคราะห์ศักยภาพของคลองลัดโพธิ์ ตามแนวพระราชดำริ สรุปได้ดังนี้

๑. ได้ประดิษฐ์เครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานจลน์ทั้งแบบหมุนตามแนวแกน (Axial Flow) และแบบหมุนขวางการไหล (Cross Flow) พร้อมโครงสร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานจลน์ และวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ได้เริ่มทดลองเดินกังหันพลังน้ำต้นแบบทั้ง ๒ แบบ เพื่อเป็นต้นกำลังไปหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้าแบบแม่เหล็กถาวร

๒. กำลังไฟฟ้าสูงสุด ๕.๗๔ กิโลวัตต์ จากเครื่องแบบหมุนตามแนวแกนต่อมาได้ทดลองประดิษฐ์เครื่องกำเนิดไฟฟ้าแบบหมุนตามแนวแกนเพื่อนำไปติดตั้งที่ประตูระบายน้ำบรมธาตุ จังหวัดชัยนาท เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๓ ปรากฏว่ากระแสไฟฟ้ามีความแปรปรวนมากทำให้เกิดแรงเฉือน

จนใบพัดของกังหันหักไปหนึ่งใบ คณะทำงานจึงมีแนวทางจะปรับปรุงเครื่องกำเนิดไฟฟ้าให้แข็งแรงขึ้น รวมทั้งจะประดิษฐ์เครื่องกำเนิดไฟฟ้าเพิ่มเติมเพื่อนำไปติดตั้งที่ประตูระบายน้ำช่องแคบ จังหวัดนครสวรรค์

๓. เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ สำนักงาน กปร. ได้ดำเนินการยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ในพระปรมาภิไธย ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้ออกสิทธิบัตรให้เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ประกอบด้วยสิทธิบัตรเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานจลน์ เลขที่ ๒๙๑๖๒ และสิทธิบัตรโครงสร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานจลน์ เลขที่ ๒๙๑๖๓

๔. หากมีองค์ความรู้ใหม่จากการขยายผลเครื่องอุทกพลวัตในโครงการชลประทานต่าง ๆ คณะทำงานจะพิจารณาขอจดสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์เพิ่มเติมต่อไป

การนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริสรุปได้ดังนี้

เกี่ยวกับเครื่อง “อุทกพลวัต”

๑) ให้ทดลองศึกษาในกรณีน้ำขึ้นและน้ำลง ซึ่งต้องใช้เครื่อง “อุทกพลวัต” ที่หมุน ๒ ทิศทางได้

๒) ถ้าเครื่อง “อุทกพลวัต” ทดลองสำเร็จแล้วให้นำไปติดตั้งตามที่ต่าง ๆ ทั้งคลองและเขื่อน

๓) เครื่องอุทกพลวัต นี้หากมีการปรับปรุงอีกแล้วได้องค์ความรู้ใหม่ให้ขอจดสิทธิบัตรเพิ่มเติม

๔) ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาสนับสนุนงบประมาณการดำเนินการขยายผลเครื่อง “อุทกพลวัต”

เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ

๑) แม่น้ำยม มีปัญหาหนักที่สุด เป็นปัญหาที่ลำบากมาก จะสร้างเขื่อนอย่างไรก็ลำบาก ประสบปัญหามากมาย ถ้าทำแบบเล็ก ๆ ก็จะไม่ได้ประโยชน์ตามที่ต้องการ ดังนั้นต้องทำให้ได้ประโยชน์เต็มที่และส่งผลกระทบเสียหายน้อยที่สุด ถ้าไม่เสียหายเลยคงไม่ได้ แม้ไม่เสียหายเลยคนยังว่าเสียหาย

๒) มีพื้นที่เหลืออีกไม่กี่แห่งที่เหมาะสม จะทำเขื่อนขนาดใหญ่ ตอนนี้ต้องดูในส่วนของภาคกลางและภาคเหนือก่อน

๓) พิษณุโลก ได้ประโยชน์เยอะ เก็บน้ำในแควน้อย ช่วยเหลือได้ดี ช่วยเก็บน้ำในลุ่มน้ำนั้น แควน้อยมหัศจรรย์ ช่วยให้สำเร็จ เดิมคิดว่าจะทำไม่ได้ในที่สุดก็ทำได้

๔) น้ำเจ้าพระยาในระยะนี้มีอยู่เต็มเมือง น้ำไม่ลง ก่อนหน้านี้น้ำลงเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงกระแส น้ำค่อนข้างเยอะ

๕) ที่ภาคใต้ดูว่าจะทำระบบอย่างไรที่จะไม่ให้ดินถล่ม ถ้าแก้ดินถล่มได้จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน 🌿

เลขที่สิทธิบัตร 29162

สป/200 - ข

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522

ตีพิมพ์พร้อมสิทธิทางปัญญาออกสิทธิบัตรฉบับนี้ให้แก่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

สำหรับการประดิษฐ์ตามรายละเอียดการประดิษฐ์ ข้อถือสิทธิ และรูปเขียน (ถ้ามี)

ตามกฎหมายในสิทธิบัตรนี้

เลขที่คำขอ	1001000705
ขอรับสิทธิบัตร	4 พฤษภาคม 2553
ประดิษฐ์	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

แสดงถึงการประดิษฐ์ เครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานจลน์

ให้ผู้ทรงสิทธิมีสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรทุกประการ

ออกให้ 19 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

หมดอายุ 3 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2573

(ลงชื่อ) .....

(Handwritten signature)

พนักงานเจ้าหน้าที่

- หมายเหตุ
1. ผู้ทรงสิทธิบัตรต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีเริ่มแต่ปีที่ 5 ของอายุสิทธิบัตร มิฉะนั้นสิทธิบัตรจะสิ้นสุดอายุ
  2. ผู้ทรงสิทธิบัตรจะขอชำระค่าธรรมเนียมรายปีล่วงหน้าโดยชำระทั้งหมดในคราวเดียวก็ได้
  3. การอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรและการโอนสิทธิบัตรต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

008312

วารสารอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๘

เลขที่สิทธิบัตร 29163

สป/200 - ข

สิทธิบัตรการประดิษฐ์

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522
ดัดกรมทรัพย์สินทางปัญญาออกสิทธิบัตรฉบับนี้ให้แก่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

สำหรับการประดิษฐ์ตามรายละเอียดการประดิษฐ์ ข้อถือสิทธิ และรูปเขียน (ถ้ามี)
ที่ปรากฏในสิทธิบัตรนี้

เลขที่คำขอ	1001000706
ขอรับสิทธิบัตร	4 พฤษภาคม 2553
ประดิษฐ์	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
แสดงถึงการประดิษฐ์	โครงสร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้าพลังงานจลน์

ให้ผู้ทรงสิทธิบัตรนี้สิทธิหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรทุกประการ

ออกให้	19	เดือน	พฤศจิกายน	พ.ศ. 2553
หมดอายุ	3	เดือน	พฤษภาคม	พ.ศ. 2573

(ลงชื่อ) .....

(นางปัจฉิมา ธนสันต์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
ผู้อำนวยการ

พนักงานเจ้าหน้าที่

- หมายเหตุ
1. ผู้ทรงสิทธิบัตรต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปีเริ่มแต่ปีที่ 5 ของอายุสิทธิบัตร มิฉะนั้นสิทธิบัตรจะสิ้นอายุ
  2. ผู้ทรงสิทธิบัตรจะขอชำระค่าธรรมเนียมรายปีล่วงหน้าโดยชำระทั้งหมดในคราวเดียวกันก็ได้
  3. การอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรและการโอนสิทธิบัตรต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

008311

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีปลูกข้าว ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีทรงปลูกข้าวโดยวิธีโยนกกล้าข้าว ณ แปลงสาธิตการเกษตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก พร้อมทั้งทรงเก็บผลผลิตพีชล้มลุก ที่ปลูกบริเวณคันนา ตามวิธีการจัดระบบนิเวศในนาข้าวเพื่อป้องกันการทำลายของแมลงศัตรูข้าว

ในการนี้ นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการกปร. พลโท ดนัย มีชูเวช ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พร้อมด้วยข้าราชการและประชาชนเฝ้าฯ รับเสด็จ 🐾

วารสารอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๑๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริและการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ฯ ซึ่งตั้งขึ้นโดยนางบุญเรือน ทองจำรัส ราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริในด้านการประกอบอาชีพทำนา จากนั้นเสด็จฯ ออกจากศาลาเรียนรู้ ไปทรงปลูกต้นจันทน์หอม ทรงพระดำเนินไปยังพื้นที่ปลูกข้าว ทรงโยนกล้า และให้อาหารปลา สำหรับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านยางยวน ได้รับน้ำเพื่อการเกษตรจากระบบส่งน้ำของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ทำให้สามารถปลูกข้าวได้ตลอดปี ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนมีโครงการซึ่งปลูกข้าวนาปีเพียงครั้งเดียวเพราะอยู่ไกลจากแหล่งน้ำต้องอาศัยน้ำฝน และบางปีต้องประสบปัญหานาล่มทำให้ขาดทุนมีหนี้สิน หลังจากโครงการแล้วเสร็จพื้นที่นี้มีน้ำ มีศักยภาพในการทำนา นางบุญเรือนทองจำรัส จึงเป็นแกนนำในการรวมกลุ่มสมาชิกทำนา

ผลิตข้าวอินทรีย์แบบครบวงจรโดยไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้สิ่งแวดล้อม ดินและน้ำในพื้นที่มีคุณภาพดีขึ้น นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ทั้งในระบบการผลิตและระบบการธุรกิจของกลุ่มเพื่อการขยายผลองค์ความรู้การดำเนินการผลิตข้าวครบวงจร เป็นตัวแบบการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังด้วย

ในการนี้ ได้มีพระราชดำริกับนายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. นายปริญญา สักคะนาค ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ความว่า

๑. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านขอนหาด ตำบลขอนหาด อำเภอชะอวด ซึ่งแปรรูปพริก ผลิตเป็นเครื่องแกง ควรติดตามการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะกระบวนการผลิต

๒. เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ควรมิให้แก่เกษตรกรอย่างเพียงพอ ส่วนใหญ่หน่วยงานจะเก็บสำรองไว้มาก พอนำไปให้เกษตรกร เมล็ดพันธุ์ข้าวจะมีคุณภาพการงอกที่ต่ำ

๓. ผลิตภัณฑ์ของศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีการเชิญบริษัทเอกชน อาทิ ซีพี โลตัส เข้ามา ควรพิจารณาให้ดี บางศูนย์ศึกษาฯ เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ ก็ดำเนินการดีอยู่แล้ว จะต้องรักษาประโยชน์ที่จะเกิดแก่ชาวบ้านให้ดี

จากนั้น เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามความก้าวหน้าโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี การปรับปรุงดินเปรี้ยวตามทฤษฎีแก้งดิน บ้านควนโถ๊ะ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลแหลม อำเภอหัวไทร ซึ่งเป็นโครงการที่สำนักงาน กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ร่วมกันพัฒนาโดยนำวิธีการแก้ปัญหาดินเปรี้ยวตามทฤษฎีแก้งดินตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ แก้ปัญหาดินเปรี้ยวในพื้นที่นี้จำนวน ๔,๐๐๐ ไร่จากพื้นที่ดินเปรี้ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังทั้งหมดจำนวน ๒๐๒,๗๓๑ ไร่ จากนั้นเสด็จฯ ออกจากศาลาเรียนรู้ไปทรงปล่อยปลาในกระชังและให้อาหารปลา ทรงหว่านเมล็ดพันธุ์ปอเทืองเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน จากนั้นทรงพระดำเนินไปยังบริเวณแปลงนาข้าวและทรงเกี่ยวข้าว

ในการนี้ ได้มีพระราชดำริกับนายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. นายชูชาติ อุยกมล วิศวกรใหญ่ฯ กรมชลประทาน และนายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน สรุปความว่า ให้กรมชลประทานพิจารณาดำเนินการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากคลองชะอวด-แพรกเมือง ลงคลองธรรมชาติในบริเวณโครงการ ทดแทนเครื่องสูบน้ำชั่วคราวที่ติดตั้งอยู่เดิม เพื่อสนับสนุนพื้นที่โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการปรับปรุงดินเปรี้ยวตามทฤษฎีแก้งดิน บ้านควนโถ๊ะ 🌱

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา
จังหวัดสระบุรี

เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๐.๑๕ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงติดตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี ทรงรับฟังผลการดำเนินงานการพัฒนาวัดมงคลชัยพัฒนา ทรงหว่านข้าวในแปลงนาโครงการฯ และทอดพระเนตรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเล็กสิรินธร

จากนั้น เสด็จพระราชดำเนินไปยังที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยหินขาว ทอดพระเนตรพื้นที่มูลนิธิชัยพัฒนา ทรงรับฟังบรรยายสรุปโครงการเมล็ดพันธุ์ของมูลนิธิชัยพัฒนา ทรงหว่านเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวในบริเวณพื้นที่โครงการ และทรงเยี่ยมราษฎร โดยในการนี้ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายมนูญ มุกข์ประดิษฐ์ นายพิมลศักดิ์ สุวรรณทัต นายโกวิทย์ เฟ่งวานิชย์ รองเลขาธิการ กปร. ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง และประชาชนเฝ้าฯ รับเสด็จ 🐾

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันศุกร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (มูลนิธิชัยพัฒนา และสำนักงาน กปร.) และสถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ณ บริเวณเชิงสะพานพระราม ๘ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งแต่เดิมสถานที่แห่งนี้ เป็นพื้นที่ราชพัสดุ กรมธนารักษ์ ได้อนุญาตให้ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ใช้ประโยชน์ และสำนักงาน กปร. ได้ขออนุญาตใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อจัดตั้งเป็น สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมพื้นที่ทั้งหมด ๑๔ ไร่ ๑ งาน ๔๐ ตารางวา โดยปรับปรุง เป็นอาคารสำนักงาน คอนกรีต ๓ ชั้น มีพื้นที่ใช้สอยรวมทั้งสิ้น ๗,๕๘๑ ตารางเมตร การปรับปรุงอาคารได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

วารสารอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๑๔

กรมโยธาธิการและผังเมือง กรุงเทพมหานคร อาคารแห่งนี้จะใช้เป็นสถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งย้ายมาจากสถานที่เดิมบริเวณท่าเนียบรัฐบาล เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน และการติดต่อของบุคคลทั่วไป ในการค้นคว้าองค์ความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นอกจากนี้ บริเวณพื้นที่แห่งนี้ยังเป็นสถานที่ตั้งของสถาบันดนตรีกลยาณีวัฒนา ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธานที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ของโครงการจัดตั้งสถาบัน และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้พระราชทานชื่อว่า “สถาบันดนตรีกลยาณีวัฒนา” ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของมหาวิทยาลัยศิลปากร สถาบันดนตรีกลยาณีวัฒนาจัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ทั้งนี้เพื่อสนองพระดำริในการพัฒนาดนตรี

คลาสสิกในประเทศไทย ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการเตรียมการยกฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษา เฉพาะด้านดนตรีของประเทศไทยอย่างสมบูรณ์

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๒๐๑๒ บริเวณเชิงสะพานพระราม ๘ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร สร้างขึ้นจากพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ที่ได้พระราชทานพระราชดำริ กับนายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ

เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และผู้บริหารทั้ง ๒ หน่วยงาน ความว่า “สำนักงาน กปร. และมูลนิธิชัยพัฒนา ควรทำงานควบคู่กันอย่างใกล้ชิด เพราะงานที่ทำถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นงานลักษณะเดียวกัน เพียงแต่งานที่ติดขัดด้วยระบบราชการ ก็ให้มูลนิธิฯ ซึ่งเป็นเอกชนเป็นผู้ทำ เพื่อให้ทำงานได้เร็วขึ้น ถ้าสำนักงาน กปร. มีปัญหาเรื่องสถานที่ทำงานจะจัดการให้”

ในการนี้ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเห็นชอบให้ขอใช้พื้นที่อาคารกรมโรงงานอุตสาหกรรม (เดิม) แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เป็นที่ตั้งสำนักงานเพื่อประสานงาน ระหว่างมูลนิธิชัยพัฒนา และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ซึ่งอาคารสำนักงานดังกล่าว

เป็นการบูรณะอาคารเก่าซึ่งทิ้งร้างไว้เป็นเวลานานให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ เพื่อเป็นสถานที่ทรงงาน มีความสง่างาม และสมพระเกียรติ รวมทั้ง เป็นสถานที่ทำงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนาและสถาบันดนตรี วิทยาลัยวัฒนา โดยออกแบบให้เป็นอาคารอนุรักษ์พลังงาน มีการใช้พลังงานทดแทน (พลังงานแสงอาทิตย์ลม ฯ) มีการ Recycle น้ำ นำน้ำกลับมาใช้ได้ อีก ใช้เครื่องปรับอากาศรุ่นประหยัดพลังงานและเท่าที่จำเป็น มีพื้นที่สีเขียวเพื่อลดความร้อนบริเวณรอบ ๆ อาคาร ตลอดจนจัดเตรียมพื้นที่บางส่วนเพื่อใช้ในการสาธิตและการทดลองโครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ ในส่วนบริเวณด้านหนึ่งของอาคาร สำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินอกจากจะเป็นที่ประดิษฐานบรมพระราชนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทรแล้ว หลังเสด็จทางเข้าด้านหน้ามีซุ้มศาลาประดิษฐานพระพุทธรูปปาง

งานสนองพระราชดำริ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งมูลนิธิชัยพัฒนา เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๑ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับกฎระเบียบของทางราชการ ให้สามารถดำเนินงานได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้น สำนักงาน กปร. และสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา จึงเป็นหน่วยงานที่ทำงานสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เป็นไปตามพระราชปณิธาน ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่พสกนิกรชาวไทยทั่วทุกภูมิภาค ซึ่งไม่มีผืนแผ่นดินใดในประเทศไทย ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เคยเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียน ดั่งหินแร่จากภูมิภาคต่าง ๆ ที่เรียงรายเป็นสัญลักษณ์อยู่ ณ ที่นี่” 🐾

ทรงเครื่องพระมหาจักรพรรดิ เนื้อโลหะทองเหลือง ฟันทอง ขนาดความสูง ๑.๒๕ เมตร หน้าตักกว้าง ๑๘ นิ้ว ซึ่งหลังซุ้มพระพุทธรูปจะปรากฏข้อความ คำจารึกว่า

“สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๒๔ เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนิน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔

เสด็จฯ ไปสำนักงานโครงการปราบปรามโรคติดต่อ และการสาธารณสุข ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พร้อมกับทอดพระเนตรนิทรรศการ และการสาธิตการตรวจสอบหาโรคเท้าช้าง

จากนั้นเสด็จฯ ไปโรงเรียนบ้านโคกสยา อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เพื่อทอดพระเนตรความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียน และทอดพระเนตรโครงการเกษตร

อาหารกลางวันของโรงเรียน ในการนี้ นาย เฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส พร้อมด้วย ข้าราชการและประชาชนเฝ้าฯ รับเสด็จ

วารสารอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๑๘

วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๔

เสด็จฯ ไปทรงเป็นประธานพิธีเปิดงานของดีเมืองนรา
อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พร้อมทั้งทอดพระเนตร
กิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มาร่วมจัดแสดงบริเวณ
สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๖ รอบพระชนมพรรษา
ในการนี้ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร.
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดี
กรมส่งเสริมการเกษตร ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส
พร้อมด้วยข้าราชการและประชาชนเฝ้าฯ รับเสด็จ 🌸

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์

เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรและทอดพระเนตรการเรียนการสอนของ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านโป่งตะแบก หมู่ที่ ๑๐ ตำบลพุทธบาท อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมี ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. และเจ้าหน้าที่สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ภาคเหนือ ตลอดจนข้าราชการเฝ้าฯ รับเสด็จ

ในการนี้มีพระราชดำรัสถึงการเสด็จฯ ณ สำนักงานเทศบาลหล่มสัก เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ ว่าได้มีราษฎร ชื่อ นายชุ่ม อุดห้วย กำนันตำบลปากช่อง ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำลำห้วยดุก เพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยในฤดูน้ำหลาก และทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง และได้พระราชทานพระราชดำริ แก่ นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ รองเลขาธิการ กปร. และผู้แทนกรมชลประทาน ให้พิจารณาหาแนวทางการช่วยเหลือราษฎรดังกล่าวต่อไป 🍀

วารสารอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๒๐

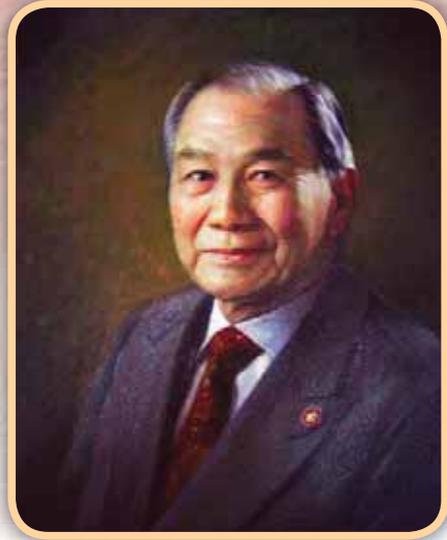

ทัศนะของประธาน กปร.

สำนักงาน กปร.

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

นายอานันท์ ปันยารชุน

เราจะต้องทำเพื่อแผ่นดินของเรา ทำหน้าที่เพื่อแผ่นดินของเรา คือ เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ทำถวายอย่างสุดความสามารถ ทำงานเพื่อประชาชนอย่างสุดความสามารถ เพราะ กปร. รับพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติต่อ ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนที่ทรงห่วงใย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบหมดว่า ภูมิภาคไหนของประเทศเราต้องการอะไร ทรงทราบดีกว่าพวกเรามาก เพราะฉะนั้น เราก็มีหน้าที่ที่จะต้องทำ เพื่อมุ่งเน้นไปสู่ชนบทที่ยากจน เพื่อแก้ปัญหาความยากจน แก้ปัญหาความทุกข์ของราษฎร ดังที่มีพระราชดำรัสว่า ความทุกข์ของราษฎร คือความทุกข์ของพระองค์

สำนักงาน กปร. เป็นหน่วยงานเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริยอมมีบทบาทในการเสริมกระบวนการพัฒนาประเทศของรัฐ มีความยืดหยุ่นทั้งในด้านงบประมาณและวิธีการ แต่ก็ต้องยึดถือแนวทางพระราชดำริด้วยความเข้าใจที่ถูกต้องและซาบซึ้งถึงปรัชญาความคิดแนวพระราชดำรินั้น ๆ สิ่งที่สำคัญ คือ ต้องคอยติดตามความคืบหน้าของโครงการและกราบบังคมทูลข้อเท็จจริง เพื่อประกอบพระบรมราชวินิจฉัยต่อไป

พลเอก สุจินดา คราประยูร

ในฐานะที่ผมเคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากมายที่เป็นส่วนช่วยอย่างมากแก่ฝ่ายบริหาร ทรงห่วงใยในความทุกข์ยากเดือดร้อนของประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะปัญหาที่ดิน การประกอบอาชีพ ปัญหาความแห้งแล้ง ปัญหาในการกักเก็บน้ำ ปัญหาในการบำรุงรักษาที่ดิน จนกล่าวได้ว่าโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระองค์นั้นได้ครอบคลุมงานของกระทรวงสำคัญต่าง ๆ ของรัฐบาลทุกกระทรวง

นายชวน หลีกภัย

สำหรับพี่น้องข้าราชการสำนักงาน กปร. ทุกคนจะภาคภูมิใจ เรามีโอกาสได้ทำงาน ในส่วนราชการที่เป็นการสนองพระราชดำริ เป็นเกียรติต่อชีวิตตัวเราเอง ต่อวงศ์ตระกูลของเรา แต่นั่นไม่สำคัญเท่ากับสิ่งที่ท่านทั้งหลายทำนั้น จะสนองต่อการแก้ปัญหาของประชาชน ซึ่งเป็นพระราชประสงค์อย่างแท้จริง ฉะนั้น พวกเราต้องมุ่งมั่นทำงานด้วยความตั้งใจ รับผิดชอบหน้าที่ของเราด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เรามาทำหน่วยงานนี้ด้วยความสมัครใจ ผมขอเป็นกำลังใจให้กับพี่น้องข้าราชการในสังกัดทุกท่าน และขอให้ตั้งใจทำงาน ประสบความสำเร็จ ความก้าวหน้าในภารกิจและในส่วนตัวของท่าน

นายบรรหาร ศิลปอาชา

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

สำหรับอนาคตของสำนักงาน กปร. โดยเฉพาะเรื่อง
เงินงบประมาณ ควรจะต้องดูแลโครงการให้มากที่สุดและ
เพิ่มวงเงินขึ้นอีก และขอให้รักษาแนวทางการดำเนินงาน
ไว้ตลอด ควรมีการติดตามประเมินผลดูผลงานด้วยว่าได้
ประโยชน์มากน้อยเพียงใด

การดำเนินงานในอนาคตของ กปร. ขอให้ชาว กปร.
ช่วยกันคิดเพิ่มเติมว่าวันนี้ยังมีอะไรอีกบ้างที่ซ่อนอยู่ภายใต้
โครงการพระราชดำริ เหมือนเราไม่เห็นในอดีต และเพิ่ง
มาตระหนักในวันนี้ ช่วยกันคิด แล้วนำสิ่งนั้นมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์ เพื่อพาบ้านเมืองของเราไปสู่ความเจริญก้าวหน้า
สมกับที่มีพระราชประสงค์ไว้ และขอให้พวกท่านที่ทำงาน
หนักกันอยู่แล้ว ช่วยกันทำให้หนักมากขึ้น เพื่อเทิด
พระเกียรติยศให้ยิ่งใหญ่ไพศาล

พินตำรวจโท กักชิน ชินวัตร

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ที่ได้พระราชทานแก่ประชาชนและกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทั้งโครงการพัฒนาด้านการเกษตร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสาธารณสุข การส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาแหล่งน้ำ การสื่อสารคมนาคม การแก้ไขปัญหาจราจรและสวัสดิการสังคม รวมทั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ทรงให้จัดตั้งขึ้นตามภูมิภาคต่าง ๆ รวม ๖ ศูนย์ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย แสวงหาแนวทาง ตลอดจนวิธีการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและการประกอบอาชีพของราษฎร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงอุทิศเวลาและทรงทุ่มเทกำลังพระวรกาย กำลังพระปัญญา ตลอดจนกำลังพระราชทรัพย์ และทรงฟันฝ่าปัญหาอุปสรรคน้อยใหญ่ เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญแก่ชาติบ้านเมืองโดยไม่เคยทรงย่อท้อ ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรทั่วทุกภูมิภาค แม้ในท้องถื่นทุรกันดารห่างไกลหรือพื้นที่ที่มีอันตรายก็มีได้ทรงหวาดหวั่น ทรงมุ่งมั่นขจัดทุกข์ภัยแก่อาณาประชาราษฎร์ พร้อมทั้งได้พระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นจำนวนมากเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน ได้พระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้คนไทยดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผล นำความผาสุกยั่งยืนมาสู่ตนเองและประเทศชาติ ทรงบูรณาการการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารจัดการด้านดิน น้ำ พืชพันธุ์ ัญญาหาร และสิ่งแวดล้อม ประสบผลสำเร็จ เป็นคุณูปการอย่างยิ่งใหญ่แก่ราษฎรทั้งปวง

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

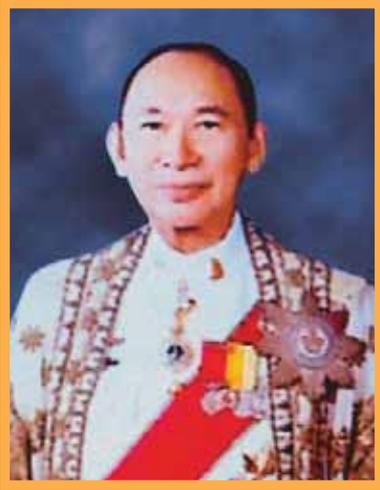
ตลอดระยะเวลาอันยาวนานกว่า ๖ ทศวรรษ นับแต่เสด็จดำรงสิริราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงอุทิศเวลา กำลังพระวรกาย กำลังพระปัญญา และกำลังพระราชทรัพย์ ปฏิบัติบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อความผาสุกร่มเย็นของอาณาประชาราษฎร์ และเพื่อความมั่นคงของประเทศชาติตลอดมา โดยเฉพาะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากกว่าสี่พันโครงการ ที่ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานเป็นแนวทางให้พสกนิกรนำไปปฏิบัติ เป็นที่ประจักษ์ว่ามีผลสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และยังคงความผาสุกมาสู่พสกนิกรโดยถ้วนหน้า

นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

ปวงชนชาวไทยทั้งหลายล้วนประจักษ์ชัดแจ้งว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานหนักเพื่ออาณาประชาราษฎร์ และเพื่อบ้านเมืองเสมอมาทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการโดยมีทรงย่อท้อต่อความยากลำบากเพื่อบรรเทาทุกข์ของเหล่าราษฎร ทั้งสายพระเนตรที่ยาวไกลสะท้อนเป็นรูปธรรมผ่านโครงการพระราชดำริมากมายล้วนเป็นแนวทางที่แก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง แม้ในช่วงเวลาที่ทรงพระประชวรก็ยังทรงห่วงใยราษฎร และทรงงานอย่างต่อเนื่องไม่เคยหยุดเพื่อพระราชทานความร่มเย็นเป็นสุขแก่อาณาประชาราษฎร์

นายพิมลศักดิ์ สุวรรณทัต
อดีตเลขาธิการ กปร.

กว่าจะมาเป็นที่กักตัง

วันนั้น... วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๙

เรา ๓ คน ถูกเรียกตัวเข้าไปในสวนจิตรลดา

เรา ๓ คน ในที่นี้คือ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร. คุณมนูญ มุกข์ประดิษฐ์ รองเลขาธิการ กปร. และผม โดยได้หอบหิ้วเอาคุณวิโรจน์ เทียมเมือง ไปถ่ายรูปด้วย

สมัยนั้น กปร. ยังเป็นแค่หน่วยงานระดับฝ่าย สังกัดสภาพัฒน์ และ ดร.สุเมธฯ มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการ กปร. นอกเหนือจากตำแหน่งผู้อำนวยการกองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจสภาพัฒน์

เราเข้าไปที่ตึกกราของครักษ์ ด้วยสาเหตุ (ที่อยู่ไม่สุข) เพราะไปเขียนหนังสือกราบบังคมทูลถามพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระองค์ท่านในด้านการพัฒนาในช่วง ๑๐ ปีแรก ๆ หลังจากเสด็จนิวัตพระนคร คือในประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๐๕ ว่ามีโครงการหรือกิจกรรมอะไรบ้าง ทั้งนี้ เพื่อเราจะได้เก็บข้อมูลมาบันทึกเรียบเรียงไว้เป็นประวัติศาสตร์ ในฐานะที่เราเป็นสำนักงาน กปร. ที่จะต้องดำเนินการสนองพระราชดำริในด้านการพัฒนาต่าง ๆ เหล่านี้

คำถามที่กราบบังคมทูลถามนั้นมียู่ ๑๐ ข้อ แต่ทั้ง ๑๐ ข้อนั้น สรุปความได้ว่าเนื่องจากเราไม่เคยเห็นเอกสาร หรือมีบันทึกอะไรไว้ว่าได้ทรงทำอะไรบ้างในช่วงเวลาดังกล่าว เพราะเท่าที่ค้นคว้าหาเอกสารพบก็จะเป็นพระราชกรณียกิจในช่วงหลังปี ๒๕๐๕ แทบทั้งนั้น

“ทำไมจึงเรียกชื่อโครงการว่า

“โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ...

ความเป็นมาของ กปร. มีอย่างไร ... โปรดติดตาม”

จำได้ว่าเวลาประมาณ ๑๖.๔๕ น. ของวันนั้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงขับรถยนต์มาที่ตึกกรมราชองครักษ์ ผมจะไม่เล่าอะไรมากนัก ทั้ง ๆ ที่มีเรื่องที่สำคัญ ๆ และดี ๆ มากมาย เพราะเรื่องที่จะเขียนนี้เป็นเรื่องที่ต้องการจะให้ใคร ๆ ที่ยังไม่เคยทราบ ว่าโครงการพระราชดำรินี้ ทำไมจึงเรียก “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” รวมทั้งความเป็นมาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ กปร. จึงขอเดาว่าที่จะเล่าในรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ก่อน

เอาเป็น นว่าในวันนั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มาถึง เราได้เข้าเฝ้าฯ กราบพระบาทเรียบร้อยแล้ว ก็ทรงเล่าเรื่องอะไรต่ออะไรต่าง ๆ นานา ตั้งแต่เริ่มเสด็จนิวัตพระนครอันเป็นประวัติศาสตร์สำคัญของชาติเป็นอย่างมากด้วย แต่ที่ผมจะเล่าให้ฟังนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานของ กปร.

ก่อนอื่นต้องขอเกริ่นก่อนว่าทำไม กปร. จึงได้บอกว่าโครงการสร้างถนนเข้าหมู่บ้านห้วยมงคล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นโครงการพัฒนาโครงการแรกของพระองค์ท่าน ในขณะที่บางตำราระบุว่าโครงการแรกคือโครงการเลี้ยงปลาหมอเทศ ซึ่งที่แท้จริงแล้วในวันนั้นพระองค์ได้มีพระราชกระแสรับสั่งว่า

“โครงการเลี้ยงปลาไม่ได้เป็นโครงการอันใดเลย แต่บังเอิญเพราะว่าเป็นเรื่องที่กรมประมงเขาทำดี เขาทำเป็นเรื่องเป็นราว... โดยมี ดร.ลิ้ม ผู้เชี่ยวชาญทางประมงของ FAO เขานำปลาหมอเทศเข้ามา เราก็สนใจแล้วก็มาใส่ใน Swimming Pool บ่ออาบน้ำที่พระที่นั่งอัมพร... (ต่อมา) มันมากจนมากเกินไป ก็ให้ประมงซื้อเอาไปแจก... ก็ได้ช่วยชีวิตประชาชนภาคอีสานอย่างมากมาย... ที่จริงต้นพันธุ์เขามีอยู่แล้ว แต่ว่าเขาเอาจากที่นี่ไปเรียกว่าปลาพระราชทาน...” (ซึ่งผู้เขียนเข้าใจว่าพระองค์ท่านคงทรงหมายความว่าโครงการนี้เป็นโครงการของกรมประมงมากกว่า)

แต่สำหรับโครงการสร้างถนนเข้าบ้านห้วยมงคล อำเภอหัวหิน นั้น มีสาเหตุมาจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรบริเวณพื้นที่หนองพลับและห้วยสัตว์ใหญ่ ในปี ๒๔๙๕ ซึ่งสมัยก่อนนั้นเข้าไปได้แค่ครึ่งทางไปหนองพลับก็เข้าไปไม่ได้ พระองค์จึงพระราชทานรถบูลโดเซอร์ให้ค่ายนเรศวร ทชด. ให้สร้างถนนเข้าไปถึงหมู่บ้านห้วยมงคล ฉะนั้นจึงอาจนับได้ว่าโครงการสร้างถนนเข้าหมู่บ้านห้วยมงคลนี้ เป็นโครงการพระราชดำริโครงการแรกก็ว่าได้

หลังจากนั้น โครงการหนองพลับ โครงการห้วยสัตว์ใหญ่จึงเกิดขึ้นตามมาในเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งสมัยนั้นเรียกโครงการพระราชดำริว่า “โครงการตามพระราชประสงค์” และต่อมาในสมัยหนึ่งก็มาเปลี่ยนเป็น “โครงการตามพระราชดำริ” ซึ่ง

เกี่ยวกับการเรียกชื่อโครงการตั้งได้กล่าวมานี้ พระองค์เคยมีพระราชกระแสในทำนองที่ว่า เมื่อฟังแล้วรู้สึกจะเป็นคำที่รุนแรงไปหน่อย เพราะใช้คำว่า “ตามพระราชประสงค์” บ้าง “ตามพระราชดำริ” บ้าง คล้ายเป็นการบังคับกัน ซึ่งที่จริงพระองค์เป็นเพียงทรงให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาเท่านั้น ส่วนโครงการจะดีหรือไม่ดี จะสมควรทำหรือไม่ทำเป็นเรื่องที่รัฐบาลควรจะไปพิจารณาความเหมาะสมด้านต่าง ๆ ก่อน ดังนั้น จึงน่าจะเรียกว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” จะเหมาะสมกว่า

และจากการที่มีโครงการพระราชดำริเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี ๆ เป็นจำนวนมากขึ้น การดำเนินงานรองรับพระราชดำริยังไม่เป็นระบบนัก และยังไม่มีความหมายงานใดที่จะมาเป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานให้รวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ ซึ่งเรื่องนี้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ในสมัยนั้น (พ.ศ. ๒๕๒๓) คือ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นผู้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงมีแนวความคิดที่จะสร้างองค์กรขึ้นมาเพื่อรองรับการดำเนินงานสนองพระราชดำริเหล่านั้น

ท่านนายกเปรมฯ คิดไปคิดมาอย่างไรไม่ทราบ ก็ไปบอก ดร.เสนาะ อุนากุล เลขาธิการสภาพัฒนาสมันนั้น ให้เป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานในเรื่องนี้

ดร.เสนาะ ก็เอาไปคิดอยู่หลายตลบ แล้วก็มาลงที่ ดร.สุเมธ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการกองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจในสมัยนั้น โดยบอกว่าเป็นคนที่เหมาะสมที่สุด และให้ไปจัดการเรื่องนี้มาให้เรียบร้อย

ดร.สุเมธ ก็มาบรรเลงต่อกับพวกเรา ซึ่งตอนนั้นผมยังเป็น ซี ๕ หรือ ซี ๖ อยู่เลย

แต่สรุปแล้วเราก็ดำเนินการจนเรียบร้อย และถ้าเรื่องนี้เขียนได้ตอบเป็นหนังสือราชการ สิ่งที่ส่งมาด้วยในครั้งนั้นก็คือ “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. ๒๕๒๔” จำนวน ๑ ฉบับ ที่ระบุให้มี “คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ขึ้นมาทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ควบคุมดูแลการบริหารและประสานการดำเนินงานสนองพระราชดำริทั่วประเทศ และมี “สำนักงานเลขานุการ กปร.” ทำหน้าที่ทั้งหลายทั้งปวงที่ชาว กปร. กำลังทำกันอยู่ในขณะนี้

และคำว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” จึงได้เกิดขึ้นมาในครั้งนั้น คือ

เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๔ สำนักงานเลขานุการ กปร. สมัยนั้น เป็นหน่วยงานเทียบเท่าระดับฝ่าย ฝ่ายหนึ่งในกองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมี ดร.สุเมธ เป็นผู้อำนวยการกอง และก็เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการ กปร. ควบคุมไปด้วยดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว

ระยะนั้นสำนักงาน กปร. มีคนอยู่ไม่กี่คน แต่เราก็ทำงานรับใช้พระองค์ท่านอย่างสุดชีวิต ไม่เคยย่อท้อ บอกตรง ๆ ว่าเราหนักมาก ...หนักจริง ๆ ถึงแม้โครงการจะมีไม่มากเหมือนเดี๋ยวนี้นี้ แต่เนื่องจากกำลังคนที่จำกัดและเครื่องมือเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เราแทบไม่มีเลย แม้แต่รถยนต์ซั๊กคันก็ไม่มี จะไปไหนแต่ละทีก็ใช้บริการรถทัวร์ และรถ บขส. เป็นส่วนใหญ่

แต่เรามีเคยย่อท้อ เราบุกบั่นทำงานกันมาโดยตลอด จนสำนักงานที่มีฐานะเป็นฝ่ายที่อยู่ในห้องแคบ ๆ (นั่งเบียดกันได้ ๔ คน) ในสภาพพัฒนาฯ กลายมาเป็น “สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” มีเลขาธิการ กปร. เป็น ซี ๑๑ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และมาอยู่ที่ตึกแดงอันโอ้อ่าภายในทำเนียบรัฐบาลนี้ ก็นับว่าไม่เบาทีเดียว เพราะการที่จะมาถึงจุดนี้ได้ถ้าไม่มีผลงานก็คงไม่มีใครเขามายืนยันอะไรให้เราหรอก และผลงานทั้งหลายนี้ ก็มาจากพวกท่านทุกคนนั่นแหละครับ (รู้ไว้ด้วย)

อ้อ... ไหน ๆ ก็คุยมามากแล้ว ยังมีอีกเรื่องที่ท่านหลายคนอาจจะยังไม่ทราบคือ คณะกรรมการ กปร. นี้ ทำไมจึงมีคำว่า “พิเศษ” เป็นคณะเดียวในประเทศไทย

เรื่องนี้ปรากฏว่าเมื่อครั้งที่ พล.อ.เปรมฯ จะจัดตั้งองค์กรมาดำเนินงานสนองพระราชดำรินั้น ได้มีคนไปกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งก็ได้มีพระราชดำริว่า น่าจะมีคณะกรรมการพิเศษขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว ดังนั้น คณะกรรมการชุดนี้จึงได้ชื่อว่า “คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” มาจนทุกวันนี้

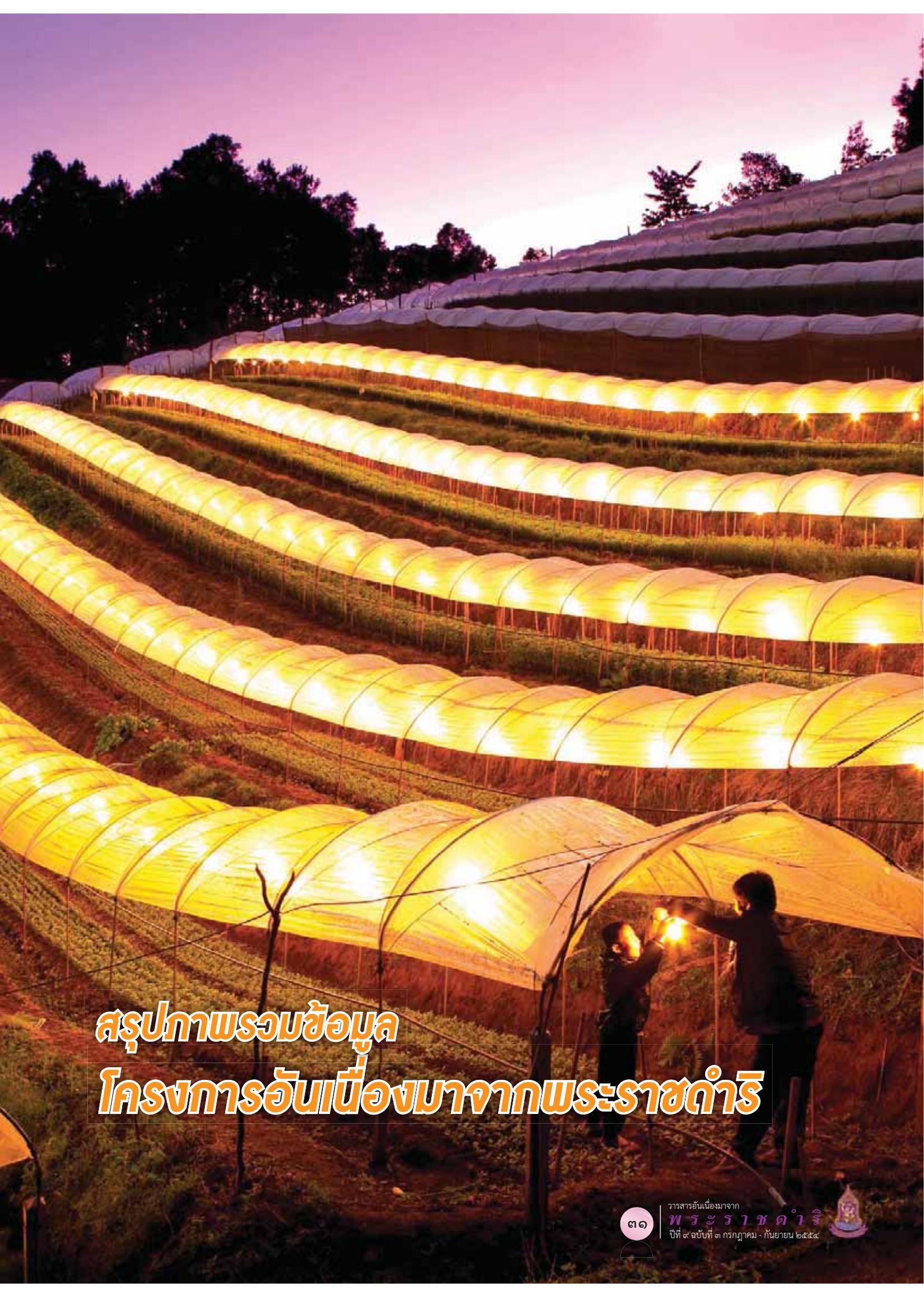
ผมก็เล่าเรื่องโบราณฯ มามากแล้ว ไม่รู้ว่าเข้าทำนองคนแก่ชอบเล่าความหลังหรือเปล่า

หรือผมจะแก่จริง ๆ ซะแล้วซี

อย่างไรก็ตาม จะแก่หรือไม่แก่ ใคร ๆ ก็เรียกผม “แก่” มาตั้งแต่เด็กแล้วครับ

สวัสดีครับ... 🌸

สรุปภาพรวมข้อมูล
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๓๑

วารสารอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ
ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองสิริราชสมบัติกว่า ๖๐ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตลอดจนพระบรมวงศ์ ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนประชาชนชาวไทยทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ โดยได้พระราชทานพระราชดำริให้ส่วนราชการต่างๆ ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อช่วยเหลือประชาชนทุกหมู่เหล่า ซึ่งทุกโครงการล้วนมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ “ความอยู่ดีกินดีและความผาสุก” ของประชาชนทั้งสิ้น

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ในฐานะหน่วยงานกลางในการประสาน ควบคุม กำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในด้านต่าง ๆ ตลอดจนความจำเป็นในการรวบรวมฐานข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์

ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการโครงการและกำหนดทิศทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่อไปในอนาคต ซึ่งเอกสารฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน สำนักงาน กปร. จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยได้กำหนดขอบเขตในการดำเนินงานไว้ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ดำเนินการเฉพาะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศ์ รวม ๖ พระองค์ ดังนี้

- ๑.๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ๑.๒ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
- ๑.๓ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- ๑.๔ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
- ๑.๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- ๑.๖ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

๒. กรอบระยะเวลา

สำนักงาน กปร. ได้รวบรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยกำหนดกรอบระยะเวลารวบรวมข้อมูลช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นแห่งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๕ จนถึง ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๕๔

๓. ที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การรวบรวมข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในครั้งนี้ สำนักงาน กปร. ได้กำหนดที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จาก ๓ แหล่ง ดังนี้

๓.๑ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้พระราชทานพระราชดำริโดยตรง

๓.๒ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกิดจากการที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือ

๓.๓ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่หน่วยงานได้กราบบังคมทูลรายงานและ/หรือขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยเรียบร้อยแล้ว

๔. การแบ่งประเภทโครงการ

สำนักงาน กปร. ได้แบ่งประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ออกเป็น ๘ ประเภท ดังนี้

- ๔.๑ โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ
- ๔.๒ โครงการพัฒนาด้านการเกษตร
- ๔.๓ โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
- ๔.๔ โครงการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ
- ๔.๕ โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข

- ๔.๖ โครงการพัฒนาด้านคมนาคม/สื่อสาร
- ๔.๗ โครงการพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา
- ๔.๘ โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ และโครงการพัฒนาด้านอื่น ๆ โดยแบ่งเป็น
  - โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ
  - โครงการพัฒนาด้านอื่น ๆ

๕. การรวบรวมข้อมูลแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ภาค ดังนี้

๕.๑ ภาคเหนือ จำนวน ๑๗ จังหวัด ได้แก่ กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก น่าน นครสวรรค์ พะเยาแพร่ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี

๕.๒ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร
จำนวน ๒๖ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี
จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ตราด นครนายก
นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์
ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ระยอง
ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร
สระบุรี สระแก้ว สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง

๕.๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๒๐
จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม
นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ มหาสารคาม มุกดาหาร
ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์
หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ และ
อุบลราชธานี

๕.๔ ภาคใต้ จำนวน ๑๔ จังหวัด ได้แก่
กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี
พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และ
สุราษฎร์ธานี

๖. แหล่งข้อมูล

สำนักงาน กปร. ได้รวบรวมข้อมูลจาก
ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน ๒๘ หน่วยงาน
ประกอบด้วย

- แหล่งข้อมูลหลัก มาจาก ๕ หน่วยงาน
ดังนี้
  - สำนักงาน กปร.
  - มูลนิธิชัยพัฒนา

- กรมชลประทาน
- จังหวัด
- กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- แหล่งข้อมูลจากส่วนราชการต่าง ๆ
จำนวน ๒๓ หน่วยงาน สำหรับใช้ในการตรวจสอบ
และยืนยันความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของข้อมูล
ต่อไป

อย่างไรก็ตาม การรวบรวมข้อมูลโครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริ ยังไม่รวมถึง โครงการฯ
ดังนี้

- โครงการเฉลิมพระเกียรติของส่วน
ราชการต่าง ๆ
- โครงการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์
- โครงการของมูลนิธิพระดาบส
 ฯลฯ

๗. หลักในการนับจำนวนโครงการ

๗.๑ โครงการที่ดำเนินการภายใต้ศูนย์
ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นับเป็น
๑ โครงการ

๗.๒ อ่างเก็บน้ำหรือฝายพร้อมระบบส่งน้ำ
นับเป็น ๑ โครงการ

๗.๓ โครงการขนาดใหญ่ด้านแหล่งน้ำ
ถ้ามีโครงการย่อยให้นับแยกโครงการย่อยเป็น ๑
โครงการ ยกเว้น กิจกรรมที่ดำเนินการซ้ำในพื้นที่เดิม
เช่น มีการขุดลอกในคลองนั้นแล้ว และมีการขุดลอก
คลองนั้นซ้ำอีกครั้ง จะนับเป็น ๑ โครงการ

- ๗.๔ โครงการในลักษณะบูรณาการ ภายใต้โครงการขนาดใหญ่ นับเป็น ๑ โครงการ
 ๗.๕ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน นับเป็น ๑ โครงการ (ไม่นับกิจกรรมย่อยในโรงเรียน)

๘. สรุปจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงาน กปร. ได้รวบรวมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีจำนวนทั้งสิ้น ๔,๑๐๐ โครงการ แยกเป็นภาคและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามตารางสรุปได้ ดังนี้

การพัฒนาด้าน	ภาค				รวม
	เหนือ	กลาง	ตะวันออกเฉียงเหนือ	ใต้	
๑. โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ	๑,๑๓๑	๔๗๔	๗๕๑	๕๔๔	๒,๙๐๐
๒. โครงการพัฒนาด้านการเกษตร	๔๖	๔๘	๔๓	๒๗	๑๖๔
๓. โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	๔๘	๒๙	๒๗	๒๘	๑๓๒
๔. โครงการพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ	๓๙	๒๔	๗๑	๕๘	๑๙๒
๕. โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข	๑๔	๔	๙	๖	๓๓
๖. โครงการพัฒนาด้านคมนาคม/สื่อสาร	๑๕	๒๒	๑๙	๒๐	๗๖
๗. โครงการพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	๒๐๑	๕๕	๕๓	๖๓	๓๗๒
๘. โครงการพัฒนาด้านแบบบูรณาการ /อื่น ๆ	๙๔	๕๘	๕๑	๒๘	๒๓๑
รวมทั้งสิ้น	๑,๕๘๘	๗๑๔	๑,๐๒๔	๗๗๔	๔,๑๐๐

ที่มา : สำนักงาน กปร.

กรกฎาคม ๒๕๕๔

ทั้งนี้ สามารถแยกประเภทการพัฒนาของแต่ละจังหวัดในแต่ละภาคได้ ดังนี้

- **พื้นที่ภาคเหนือ** ช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ จนถึง ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๕๔ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๘๘ โครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางแสดงประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	บูรณาการ/อื่น ๆ	
กำแพงเพชร	๓๐	๑	๐	๐	๐	๐	๓	๒	๓๖
เชียงราย	๙๘	๖	๔	๓	๑	๐	๔๒	๗	๑๖๑
เชียงใหม่	๔๒๕	๑๓	๑๕	๑๕	๑	๑๐	๕๙	๓๒	๕๗๐
ตาก	๓๒	๐	๔	๑	๐	๐	๒๙	๖	๗๒
น่าน	๙๐	๔	๕	๖	๘	๑	๑๙	๑๑	๑๔๔
นครสวรรค์	๗	๑	๑	๐	๐	๐	๒	๒	๑๓
แพร่	๔๐	๑	๒	๐	๐	๑	๐	๐	๔๔

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	บูรณาการ/อื่น ๆ	
เพชรบูรณ์	๒๒	๒	๒	๐	๐	๑	๔	๑	๓๒
พิจิตร	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
พิษณุโลก	๒๐	๔	๒	๑	๐	๐	๗	๒	๓๖
แม่ฮ่องสอน	๑๐๔	๓	๕	๔	๐	๒	๒๔	๙	๑๕๑
ลำปาง	๙๘	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๒	๑๐๑
ลำพูน	๖๓	๕	๒	๐	๒	๐	๐	๕	๗๗
สุโขทัย	๒๘	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๒๙
อุตรดิตถ์	๒๓	๐	๒	๘	๒	๐	๑๐	๙	๕๔
อุทัยธานี	๗	๒	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๑๐
รวม	๑,๑๓๑	๔๖	๔๘	๓๙	๑๔	๑๕	๒๐๑	๙๔	๑,๕๘๘

• **พื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร** ช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ จนถึง ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๕๔ มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๑๔ โครงการ สรุปได้ดังนี้

**ตารางแสดงประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัด
ในเขตพื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร**

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	บูรณาการ/อื่น ๆ	
กาญจนบุรี	๒๖	๑	๑	๒	๑	๐	๑๒	๓	๔๖
จันทบุรี	๑๗	๒	๒	๐	๒	๐	๗	๓	๓๓
ฉะเชิงเทรา	๒๒	๑	๐	๐	๐	๑	๓	๑	๒๘
ชลบุรี	๑๙	๑	๓	๑	๐	๐	๐	๗	๓๑
ชัยนาท	๑	๔	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๕
ตราด	๕	๐	๐	๐	๐	๐	๒	๑	๘
นครนายก	๒๐	๔	๓	๒	๐	๑	๐	๔	๓๔
นครปฐม	๐	๐	๐	๑	๐	๑	๕	๒	๙
นนทบุรี	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑
ปทุมธานี	๒	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๔
ประจวบคีรีขันธ์	๕๘	๓	๓	๖	๐	๓	๗	๒	๘๒
ปราจีนบุรี	๑๒	๒	๕	๑	๐	๐	๑	๔	๒๕
พระนครศรีอยุธยา	๙	๕	๐	๓	๑	๐	๓	๓	๒๔
เพชรบุรี	๗๔	๖	๕	๕	๐	๐	๒	๔	๙๖
ราชบุรี	๓๒	๓	๑	๐	๐	๑	๒	๓	๔๒

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	บูรณาการ/อื่น ๆ	
ลพบุรี	๒๐	๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๒๒
สมุทรปราการ	๖	๐	๒	๐	๐	๒	๑	๐	๑๑
สมุทรสงคราม	๓	๒	๑	๑	๐	๐	๐	๑	๘
สมุทรสาคร	๑๙	๒	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๒๑
สระบุรี	๑๔	๑	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑๗
สระแก้ว	๗๕	๓	๐	๐	๐	๑	๙	๖	๙๔
สิงห์บุรี	๒	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๓
สุพรรณบุรี	๑๐	๑	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๑๑
อ่างทอง	๓	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๓	๘
รวม	๔๗๔	๔๘	๒๙	๒๔	๔	๒๒	๕๕	๕๘	๗๑๔

• **พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ จนถึง ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๕๔ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๒๔ โครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางแสดงประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัด
ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	บูรณาการ/อื่น ๆ	
ขอนแก่น	๕๒	๔	๒	๗	๐	๐	๐	๓	๖๘
ชัยภูมิ	๒๔	๑	๒	๑	๐	๐	๐	๒	๓๐
นครพนม	๗๕	๗	๐	๘	๗	๑	๑	๗	๑๐๖
นครราชสีมา	๔๔	๖	๒	๐	๐	๐	๐	๓	๕๕
บึงกาฬ	๑๑	๑	๒	๐	๑	๓	๐	๐	๑๘
บุรีรัมย์	๖๕	๘	๑	๑๑	๐	๐	๑๐	๗	๑๐๒
มหาสารคาม	๙	๐	๐	๕	๐	๐	๐	๐	๑๔
มุกดาหาร	๔๓	๑	๑	๔	๐	๐	๑	๑	๕๑
ยโสธร	๗	๑	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑๐
ร้อยเอ็ด	๑๐	๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๑๒
เลย	๑๒	๑	๐	๓	๐	๑	๗	๒	๒๖
ศรีสะเกษ	๒๙	๓	๔	๓	๐	๐	๒	๕	๔๖
สกลนคร	๒๒๗	๓	๖	๑๓	๐	๑๑	๓	๗	๒๗๐
สุรินทร์	๒๒	๒	๑	๒	๐	๑	๖	๕	๓๙
หนองคาย	๖	๐	๒	๐	๑	๐	๐	๒	๑๑

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	บูรณาการ/อื่น ๆ	
อำนาจเจริญ	๒	๐	๐	๒	๐	๐	๑	๐	๕
อุดรธานี	๓๕	๔	๒	๔	๐	๐	๘	๑	๕๔
อุบลราชธานี	๒๙	๐	๐	๗	๐	๒	๑๒	๔	๕๔
รวม	๗๕๑	๔๓	๒๗	๗๑	๙	๑๙	๕๓	๕๑	๑,๐๒๔

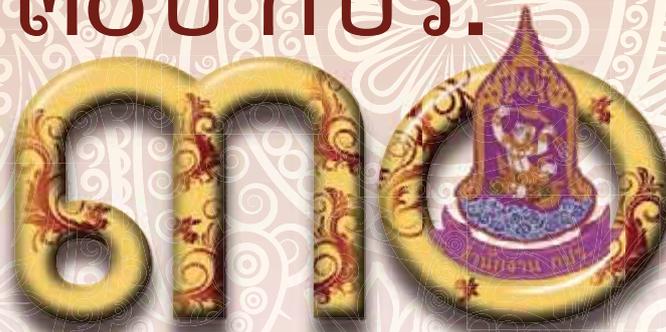
• **พื้นที่ภาคใต้** ช่วงตั้งแต่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแห่งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ จนถึง สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๕๔ มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๗๔ โครงการ สรุปได้ดังนี้

ตารางแสดงประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของแต่ละจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคใต้

จังหวัด	ประเภทของโครงการ								รวม
	ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	บูรณาการ/อื่น ๆ	
ชุมพร	๓๐	๐	๒	๐	๐	๑	๗	๓	๔๓
ตรัง	๑๙	๑	๐	๑	๐	๑	๖	๐	๒๘
นครศรีธรรมราช	๔๙	๐	๔	๐	๐	๐	๔	๓	๖๐
นราธิวาส	๒๖๐	๑๔	๔	๒๕	๑	๗	๑๓	๘	๓๓๒
ปัตตานี	๓๓	๒	๑	๑๘	๑	๒	๔	๔	๖๕
พังงา	๘	๓	๕	๐	๐	๐	๐	๐	๑๖
พัทลุง	๒๑	๑	๐	๒	๐	๐	๑	๒	๒๗
ภูเก็ต	๑	๐	๑	๐	๐	๑	๐	๐	๓
ยะลา	๔๕	๒	๒	๔	๑	๔	๖	๐	๖๔
ระนอง	๘	๒	๐	๐	๓	๐	๑	๐	๑๔
สงขลา	๔๐	๒	๓	๔	๐	๑	๑๒	๒	๖๔
สตูล	๘	๐	๒	๑	๐	๐	๕	๐	๑๖
สุราษฎร์ธานี	๑๗	๐	๑	๓	๐	๓	๔	๑	๒๙
รวม	๕๔๔	๒๗	๒๘	๕๘	๖	๒๐	๖๓	๒๘	๗๗๔

๓๐ปี กปร.

สามทศวรรษ สามสะพาน

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ เป็นปีที่สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) มีอายุครบ ๓๐ ปี หากเป็นอายุของคน หมายถึงว่า กำลังอยู่ในวัยฉกรรจ์ เป็นวัยที่ทำงานอย่างมุ่งมั่น กระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบ

ตลอดระยะเวลา ๓๐ ปี หรือ ๓ ทศวรรษ สำนักงาน กปร.มีการเปลี่ยนแปลงมาโดยลำดับ จากกลุ่มคนทำงานแรกเริ่มประมาณ ๕๐ - ๖๐ คน และเพิ่มมาเป็น ๑๙๙ คนในปัจจุบัน จากสภาพการทำงานแบบขาดแคลน มาเป็นการทำงานที่ใช้เครื่องมือเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย แต่ที่น่าสนใจก็คือ การย้ายสถานที่ทำงาน ซึ่งแต่ละครั้งมีความเกี่ยวข้องกับสะพานถึง ๓ สะพาน คือ สะพานขาว สะพานมัฆวานรังสรรค์ และสะพานพระราม ๘

สะพานขาว (พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๓๔)

๓๐ ปี หรือ ๓ ทศวรรษนั้น นับเนื่องจากเมื่อมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๒๔ โดยที่ระเบียบดังกล่าว ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เรียกโดยย่อว่า “กปร.” มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีกองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจ สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า สภาพัฒนา เป็นสำนักงาน
เลขานุการ กปร. เรียกโดยย่อว่า “สน.กปร.” มีนายสุเมธ ตันติเวชกุล
ผู้อำนวยการกองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจ เป็นกรรมการและ
เลขานุการ และเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการ กปร. โดยตำแหน่ง

ในความเป็นจริงแล้ว การสนองพระราชดำริได้ดำเนินการมาก่อนนั้น
แล้วระยะหนึ่ง โดยที่กองวางแผนเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจ มีหน้าที่สำคัญ
คือการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคง ซึ่งมีพื้นที่เป้าหมายส่วนใหญ่อยู่ใน

ชนบทห่างไกล ทุรกันดาร และมีปัญหาด้านก่อการร้ายด้วย พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี
ในขณะนั้น มีแนวคิดว่างานโครงการซึ่งเกิดจากพระราชดำริมีอยู่มาก แต่ยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กร
ประสานงานกลางเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ จึงมอบหมายให้
นายเสนาะ อุณาคุล เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณาจัด
วางระบบงาน ซึ่งท่านเห็นว่าโครงการตามพระราชดำริส่วนมากอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร อันเป็นพื้นที่
ที่กองวางแผนเตรียมพร้อมฯ ดำเนินการอยู่แล้ว จึงมอบหมายให้นายสุเมธ ตันติเวชกุล รับผิดชอบและ
เสนอระบบงาน

ในการนี้ ใช้เวลาประมาณ ๒ ปี กระบวนการจัดระบบงานจึงแล้วเสร็จ จนมีการออกระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. ๒๕๒๔ ดังกล่าว

ที่ตั้งของสำนักงานฯ ขณะนั้น ก็คือ กองวางแผนเตรียมพร้อมฯ โดยอยู่ที่บนชั้น ๗ ของตึกสภาพัฒนา
ซึ่งแต่เดิมเป็นคาดฟ้า แต่ได้ต่อเติมเป็นสถานที่ทำงานของสำนักงานวางแผนการจราจรมาก่อน เป็นชั้น
ที่สูงที่สุดของตึกสภาพัฒนา และมีลิฟต์ขึ้นมาได้แค่เพียงชั้น ๖ ต้องขึ้นบันไดขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง ด้วยเหตุที่
กองวางแผนเตรียมพร้อมฯ เป็นหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับความมั่นคง จึงมีป้ายบอกว่าเป็น “เขตหวง

ห้ามเฉพาะ” ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของสภาพัฒนา หรือคนโดยทั่วไปจึงไม่ค่อยกล้าเข้ามาถามหา เข้าไต่ถาม

เนื่องจากบริเวณที่ตั้งของสภาพัฒนาอยู่ไม่ไกลจากสะพานขาว ซึ่งเป็นสะพานของถนน หลานหลวง ที่ข้ามคลองผดุงกรุงเกษม หากใครถามว่า สำนักงานฯ อยู่ที่ไหน ก็มักจะบอกว่า อยู่ตรงสะพานขาว

สะพานมฆวาน (พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๕๔)

จนเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๔ ได้มีการออกกระเบื้องปลานายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. ๒๕๓๔ หลังจากมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบฯ ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๗ และ ๒๕๓๑ มาก่อนหน้านั้นแล้ว ในครั้งนี้ มีการเปลี่ยนชื่อจากสำนักงาน เลขาธิการ กปร. เป็น สำนักงาน กปร. และในสมัยนายอาณันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นชอบและอนุมัติให้สำนักงาน กปร. แยกออกจาก สภาพัฒนา โดยให้ยกฐานะเป็นหน่วยงานระดับ กรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีหัวหน้าส่วนราชการ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ สำนักงาน กปร. จึงได้ย้ายไปตั้งภายในทำเนียบรัฐบาล โดยใช้ อาคารของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (เดิม) หรือตึกแดง ด้านทิศเหนือ และต่อมาได้ ย้ายมายังตึกแดง หลังกลาง เนื่องจากมีจำนวน ข้าราชการเพิ่มมากขึ้น ตึกแดงที่วางตั้งอยู่ทาง ด้านรั้วซึ่งติดกับถนนราชดำเนินนอก มีสะพาน มฆวานรังสรรค์อยู่ใกล้เคียง ดังนั้น เวลาที่มีผู้ สอบถามว่า สำนักงานฯ อยู่ที่ไหน เรามักจะเอ่ย

ถึงสะพานมฆวานรังสรรค์เป็นจุดอ้างอิงด้วยเสมอ ต่อมาในปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ มีพระราช บัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ สำนักงาน กปร. เปลี่ยนมาเป็นส่วนราชการไม่ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง โดยมีฐานะเป็นกรมอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี

ระหว่างที่ตั้งอยู่ในทำเนียบรัฐบาล ซึ่งเป็น ที่ทำการของรัฐบาล มีเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองเพื่อกดดันรัฐบาลเกิดขึ้นเสมอๆ และยิ่งบ่อย ครั้งมากขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมา การชุมนุม ดังกล่าว อย่างน้อย ๒ ครั้ง ที่มีการปิดล้อมทำเนียบ รัฐบาลอย่างยืดเยื้อยาวนาน คือในปี ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๒ จนเป็นเหตุให้หน่วยงานต่างๆ ในทำเนียบ รัฐบาล ต้องย้ายไปทำงาน ณ สถานที่อื่นๆ เป็นการ ชั่วคราว รวมทั้งสำนักงาน กปร. ด้วย ซึ่งต้องย้าย สถานที่ทำงานไปยังสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นการชั่วคราว รวม ๒ ครั้ง

ในครั้งแรก เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ นั้น ความทราบถึงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตร และได้มีพระราชกระแสกับนายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร. และผู้บริหารทั้ง ๒ หน่วยงาน ณ อาคาร ๖๐๘ สำนักงานมูลนิธิ ชัยพัฒนา ความว่า

**“สำนักงาน กปร. และมูลนิธิชัยพัฒนา ควรทำงาน
ถวายด้วยกันอย่างใกล้ชิด เพราะงานที่ทำถวายพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นงานลักษณะเดียวกัน เพียง
แต่งานที่ติดขัดด้วยระบบราชการ ก็ให้มูลนิธิฯ ซึ่งเป็น
เอกชนเป็นผู้ทำ เพื่อให้ทำงานได้เร็วขึ้น ถ้าสำนักงาน
กปร. มีปัญหาเรื่องสถานที่ทำงานจะจัดการให้”**

สะพานพระราม ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน)

สำนักงาน กปร. และสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา ได้
ร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของสถานที่ต่างๆ และ
มีความเห็นสอดคล้องกันว่า พื้นที่โรงงานสุราบางยี่ขัน
(เดิม) แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
บริเวณเชิงสะพานพระราม ๘ มีความเหมาะสม
เนื่องจากมีอาคารเก่าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ๔ อาคาร มีเนื้อที่
รวมประมาณ ๑๔ ไร่เศษ จึงได้นำความกราบบังคมทูล
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อ
ขอพระราชทานพระราชาวินิจฉัย และทรงเห็นชอบ

เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ ซึ่งกรมส่งเสริม
อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้รับอนุญาต
จากกรมธนารักษ์ให้ใช้ประโยชน์ และมีหน่วยงานอื่นๆ
ได้แก่ กรมศิลปากรและมหาวิทยาลัยศิลปากร ขอใช้
ประโยชน์พื้นที่แห่งนี้ด้วย สำนักงาน กปร.จึงได้ประสาน
งานกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้ครอบครองสิทธิ์ในพื้นที่
และกรมธนารักษ์ เพื่อขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าว

บริเวณอาคารสำนักงานแห่งใหม่แห่งนี้ นับเป็น
สถานที่ที่สำคัญยิ่ง เพราะเกี่ยวเนื่องกับราชสกุลมหิตล
อันประกอบด้วย

หนึ่ง สถาบันดนตรีกัลยาณิวัฒนา ซึ่งจัด
ตั้งขึ้นจากความร่วมมือของกระทรวงวัฒนธรรม
กับคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เพื่อสนองพระดำริและเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระ
พระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรม
หลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เพื่อให้เป็นสถาบัน
ดนตรีคลาสสิกแห่งแรกของประเทศไทย

สอง สวนหลวงพระราม ๘ ซึ่งกรุงเทพ
มหานครได้ก่อสร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นราช
สัการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
อานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ มีพระบรมราชาน
ุสาวรีย์รัชกาลที่ ๘ ตั้งตระหง่านเด่นเป็นสง่า
และข้างใต้นั้นยังมีห้องรวบรวมพระราชประวัติ
และพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลอีกด้วย นอกจากนี้
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสวนแห่งนี้ด้วย

สาม สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนาและ
สำนักงาน กปร. ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อทำงานสนอง
พระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เกี่ยวกับการพัฒนา

การที่สำนักงาน กปร. ย้ายมาตั้งอยู่ ณ
บริเวณแห่งนี้ จึงนับว่าเป็นสิริมงคลแก่คณะ
ผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของ
สำนักงาน กปร. ทุกคน ด้วยอยู่ใต้ร่มพระบารมี
ของราชสกุลมหิตล และที่สำคัญยิ่ง วันที่ ๙
กันยายน ๒๕๕๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอาคารสำนักงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็น
สถานที่ทำงานแห่งใหม่ของสำนักงานฯ ด้วย

**นี่คือความเป็นไปและเป็นมาของ
สำนักงาน กปร. จากสะพานขาว สู่สะพาน
มัทวานรังสรรค์ และสู่สะพานพระราม ๘** 🇹🇹

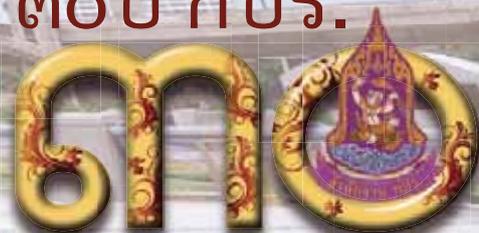

วารสารอินเนื่องมาจาก
พระราชดำริ
ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๕

ประมวลภาพ

๓๐ปี กปร.

สามทศวรรษ สามสะพาน

สำนักงานโครงการอัน

ห้องมาจากพระราชดำริ

ซอปาล์ม/สาละ/ประดู่

นายอำพล เสนาณรงค์
องคมนตรี

ซอปาล์มเม็ดโต

ท่านชายที่สูงอายุ คงจะมีปัญหาเรื่อง “ต่อมลูกหมาก” กันบ้างไม่มากก็น้อย หลายท่าน คงจะได้รับการแนะนำยาสมุนไพรชนิดหนึ่งของสหรัฐอเมริกา เพราะผู้ที่แนะนำส่วนใหญ่อ้างว่าเคยลองกินแล้วได้ผลดีทำให้ต่อมลูกหมากไม่ขยายตัวต่อไป ยาชนิดนี้ชื่อว่า ซอปาล์มเม็ดโต (Saw Palmetto) สกัดจากปาล์ม มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Serenoa repens*

Saw Palmetto เป็นพืชปาล์มพื้นเมืองของสหรัฐอเมริกา ขึ้นตามชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงใต้ด้านมหาสมุทรแอตแลนติก ตั้งแต่นอร์ทแคโรไลนา ยาวตลอดถึงฟลอริดาและมิสซิสซิปปี ซึ่งเป็นเขตตะวันออกเฉียงใต้ ขึ้นเป็นดงแน่นทึบ แต่ชาวอเมริกันแถบนั้นนิยมปล่อยให้ขึ้นเป็นธรรมชาติหรือนำมาปลูกเป็นปาล์มประดับตามบ้าน เพราะลำต้นไม่สูงมากนักประมาณ ๑.๐๐ - ๓.๐๐ เมตร เท่านั้น ส่วนมากจะมีลำต้นอยู่ใต้ดิน

(Rhizome) สั้น ๆ ใบมีลักษณะเป็นรูปฝ่ามือเหมือนใบตาลแต่เว้าลึกจนถึงก้านใบและขอบใบหยักเหมือนใบเลื่อย ดอกตัวผู้และดอกตัวเมียจะอยู่ช่อเดียวกัน (Hermaphrodite) ผลจะรวมกันอยู่เป็นทลาย แต่ก้านทะลายสั้น ยืนไม่พังก้านใบ ผลมีขนาดเล็ก ยาวประมาณ ๒.๕ เซนติเมตร ลักษณะเหมือนผลมะกอก คือ กลมยาวรี อัตราส่วน ความกว้าง : ความยาว ประมาณ ๒ : ๓ ผลแก่เมื่อสดจะมีเปลือกอวบน้ำหุ้ม แต่เมื่อตากให้แห้งจะเหี่ยวยุบ

ในสหรัฐอเมริกานำเมล็ด หรือผลแห้งมาสกัดน้ำมัน และผสมกับน้ำมันมะกอก Gelatin, Glycerin, Caramel color, และ Titanium dioxide ซึ่งเป็นแร่ธรรมชาติเพื่อฟอกสีให้ขาว แล้วผลิตในรูปแคปซูลเพื่อเป็นยาสมุนไพรและเป็นอาหารเสริม (Dietary support) สำหรับป้องกันโรคต่อมลูกหมาก หรือผู้ที่กำลังเป็นต่อมลูกหมาก บรรจุขวดขนาด ๑๒๐ แคปซูล ราคาขวดละ ๑๕.๙๙ เหรียญสหรัฐ (ประมาณ ๖๔๐ บาท หรือ แคปซูลละ ๕.๓๓ บาท)

ผมเคยได้รับจากเพื่อนผู้หวังดีแต่ไม่เคยได้ลองรับประทาน เพราะไม่แน่ใจว่ามีจำหน่ายในประเทศไทยหรือไม่ เกรงจะหาซื้อเพิ่มเติมได้ยาก แต่พิจารณาเห็นว่าปาล์มชนิดนี้ขึ้นได้ดีในเขตตะวันออกเฉียงใต้และใต้ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งไม่หนาวมากและมีฝน น่าจะปลูกได้ดีในบ้านเราพวกเราจึงควรพยายามนำพันธุ์มาทดลองปลูกดูบ้าง เพื่อประโยชน์ของผู้ชายสูงอายุหลายท่านในอนาคต

เมล็ดปาล์มเม็ดโต

Saw Palmetto

ผมเขียนบทความเรื่อง “ซอปาล์มเม็ตโต” และพิมพ์ในหนังสือ “ประมวลบทความนายค สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙” เพราะมีความสนใจเกี่ยวกับปาล์ม ชนิดนี้ เพราะตัวเองต้องเข้าตรวจเฝ้าระวังโรคต่อมลูกหมากตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ นอกจากนั้น ยังได้รับต้นกล้าพันธุ์จากน้องนิสิตเก่าเกษตรท่านหนึ่ง ซึ่งทำธุรกิจและการเกษตรอยู่ที่อำเภอ ปากช่อง ขอภัยที่นึกชื่อไม่ออกจริง และได้พันธุ์หรือเมล็ดพันธุ์มากที่ต้นจำไม่ได้ แต่จำได้ว่าปลูก ที่ไหนบ้าง นอกจากปลูกที่กรมวิชาการเกษตร ๑ ต้น หน้าพุทธเกษตร (บางเขน) ๒ ต้น หน้าตึก สารนิเทศ ๕๐ ปี (บางเขน) ๑ ต้น และที่หอพักอาจารย์ วิทยาเขตสกลนคร ๑ ต้น และทราบ ว่าที่สำนักส่งเสริม วิทยาเขตกำแพงแสนได้ปลูกไว้หลายต้น ทั้งนี้ก็ได้ตั้งความ หวังไว้ว่าจะพยายามขยายพันธุ์ไว้มาก ๆ ในเมืองไทย เพราะเป็นพืชวงศ์ ปาล์มจากเขตที่ไม่หนาวนัก คงจะปลูกได้ดีในประเทศไทย เพราะเมื่อ แพร่พันธุ์ไว้มาก ๆ แล้วจะเป็นกุศลแก่คนที่เป็นโรคต่อมลูกหมาก ทุกคน ราคาคงจะถูกกว่าสั่งมาจากอเมริกา เกษตรกรผู้ปลูกก็จะ ได้ประโยชน์ด้วย

ผมตรวจระวังต่อมลูกหมากอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราชเป็น เวลา ๙ ปี ต้องตัดเนื้อเยื่อออก ตรวจถึง ๓ ครั้ง แต่ตลอดระยะเวลา ดังกล่าว ไม่ได้รับคำแนะนำให้ใช้ยาชนิดใดเลย จนกระทั่งไป ตรวจครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ นายแพทย์ผู้ตรวจ ได้แนะนำให้ใช้ยาชนิดหนึ่งเป็นครั้งแรกชื่อ “SAMETTO” capsule ๓๒๐ MG. รับประทานครั้งละ ๑ เม็ด วันละ ๑ ครั้ง พร้อมอาหารเช้า กล่องละ ๓๐ capsules จำนวน ๖ กล่อง ราคา ๓,๒๔๐ บาท หรือเม็ดละ ๑๘.๐๐ บาท

เมื่อผมกลับถึงบ้านรีบเปิดกล่องเปิดดูคำแนะนำ รู้สึกตื่นเต้นที่เห็นชื่อกล่องอีกชื่อว่า “Sawpalmetto” ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า “Serenoa repens (Bartram) Small” เป็นยาที่ผม รู้จักและรอคอยที่จะให้แพทย์แผนปัจจุบันได้แนะนำมานานแล้ว สรรพคุณที่แนะนำไว้มีดังนี้

บรรเทาอาการที่เกิดจากต่อมลูกหมากโต ระยะที่ ๑ และระยะที่ ๒ (Benign Prostatic Hyperplasia stage I and II)

- อาการปัสสาวะบ่อย (Frequent urination)
- ปัสสาวะขัด (Hesitancy)
- ปัสสาวะลำบาก (Impairment of urinary stream)
- อาการปัสสาวะมากในตอนกลางคืน (Nocturia)

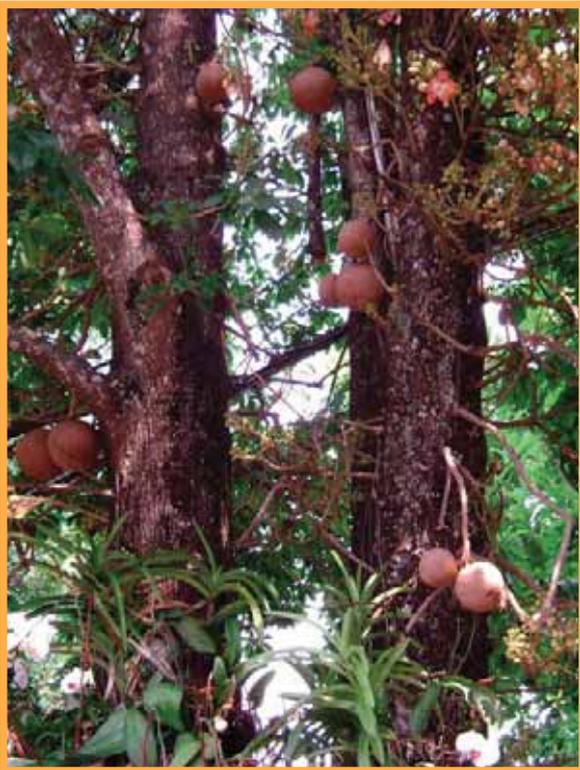
เป็นอาการที่ผมพบบ้างเป็นครั้งคราว โดยเฉพาะเมื่อนั่งรถยนต์เดินทางไปต่างจังหวัด ผมรีบโทรศัพท์ไปถึงอาจารย์ชูเกียรติที่กำแพงแสน เพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมและรับวางแผน การขยายพันธุ์ และขยายการปลูกต่อไป เพื่อประโยชน์ของผู้สูงอายุชาวไทยในอนาคต

สาละ

สาละ (อินเดีย) (sal, Sala) *Shorea robusta* Roxb ไม้วงศ์ยางนา (Dipterocarpaceae) วงศ์เดียวกับต้นเต็งรัง ยางนาในประเทศไทย สาละมีถิ่นฐานอยู่บริเวณประเทศ อินเดีย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศเนปาลตอนใต้ เกี่ยวข้องกับพุทธประวัติ คือ เป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้า ประสูติ (ลุมพินี-เนปาล) ตรัสรู้ (พุทธคยา-อินเดีย) ปฐมเทศนา (สารนาถ-อินเดีย) และปรินิพพาน (กุสินารา-อินเดีย) ไม่ใช่พืชพื้นเมืองไทย เคยมีผู้นำมาทดลองปลูกในไทย หลายต้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปลูก ๑ ต้นที่ ศาลาร้อยปีปิยมหาราชานุสรณ์ วัดเบญจมบพิตรฯ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๖ เวลา ๑๔.๓๕ น. ปัจจุบันอายุ ๒๙ ปี แต่ไม้โตเท่าที่ควร สูงประมาณ ๕ - ๖ เมตร ใบสีเขียวอ่อน เพราะเป็นไม้ที่มีถิ่นฐานอยู่ในระดับสูงและหนาวเย็นกว่า ป่าเต็งรังในไทย แต่ในถิ่นเดิมสูงเต็มที่ถึง ๓๐ เมตร

รัง (*Shorea siamensis* Miq) และเต็ง (*Shorea obtuse* Wall) เป็นไม้พื้นเมืองของไทย พบในป่าผลัดใบ หรือป่าเต็งรัง ทั่วไป เป็นไม้วงศ์ยางนา (Dipterocarpaceae) ลักษณะคล้าย สาละ (อินเดีย) พุทธศาสนิกชนในไทยสร้างพระแท่นในบริเวณ ป่าร้าง ที่พระแท่นดงรัง อำเภอ จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นปูชนียสถานจำลองสถานที่ปรินิพพานของพระพุทธเจ้า และเข้าใจผิดว่าเป็นต้นไมชนิดเดียวกับต้นสาละ (อินเดีย)

สาละลังกา ลูกปืนใหญ่ (*Couroupita guianensis*) เป็น ไม้วงศ์ Lecythidaceae ชื่อสามัญภาษาอังกฤษว่า cannon-ball tree เป็นพืชพื้นเมืองของเกาะ ทริनिแดด และทวีปอเมริกาเหนือและใต้ มี ผู้นำมาปลูกที่ประเทศศรีลังกา สมัยอาณานิคม และมีผู้นำมาปลูกต่อที่ประเทศไทย เนื่องจากมีคำว่า “ลังกา” จึงมีผู้เข้าใจผิดว่าเป็น “สาละ” ที่เกี่ยวกับพุทธประวัติ มีปลูกที่วัดเบญจมบพิตร ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสิรินธร กรมวิชาการเกษตร เกษตรกลาง บางเขน และตามวัดพุทธศาสนาอีกหลายแห่ง ความจริงเป็นไม้วงศ์ที่แตกต่างกับ สาละ (อินเดีย)

ประดู่ป่า

ประดู่ป่า (Pterocarpus macrocarpus Kurz.) บ้านของผมอยู่ที่สามแยกเตาปูน บางชื่อ ผมชอบปลูกต้นไม้ป่าบริเวณบ้าน เช่น ต้นตะแบก อินทนิล เสลา และประดู่ แต่แม่ผมเป็นชาวสวนและหัวโบราณท่านบ่นเป็นประจำว่าปลูกต้นไม้ป่าตามบ้านไม่ได้ประโยชน์

สู้ปลูกผลไม้ไม่ได้ โดยเฉพาะประดู่ ท่านว่าเป็นต้นไม้ตามวัด ไม่ควรปลูกที่บ้าน ท่านบ่นบ่อยๆ เข้าผมก็ต้องเชื่อ ผมเปลี่ยนมาปลูกมะม่วง ปัจจุบันที่บ้านผมมีมะม่วงอยู่ ๖ ต้น ๓ พันธุ์ ผมมีมะม่วงกินเกือบตลอดปี เพราะแม่จะไม่ใช้พันธุ์ทะวาย แต่ดินฟ้าอากาศที่สามแยกเตาปูนทำให้มะม่วงบ้านผมออกลูกตลอดปี

ผมมีประดู่ป่าอยู่ ๑ ต้น เลยชุดไปปลูกที่กรมวิชาการเกษตร เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๕ อยู่หน้าตึกกรมฯ ด้านทิศตะวันออก แรก ๆ ไม่ค่อยงามนัก และมีผู้พยายามจะตัดออกหลายครั้งเพื่อปลูกปาล์ม แต่ผมพยายามคัดค้านไว้ ปัจจุบันอายุย่างเข้า ๒๘ ปี ต้นสูงใหญ่ บังร่มให้แก่ผู้ที่นั่งทำงานด้านนั้นเป็นอย่างดี

ประดู่ต้นนี้จะออกดอกครั้งแรกเมื่อใดผมไม่แน่ใจ แต่เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๖ ผมจอดรถที่หน้ากรมฯ ได้กลิ่นหอมเย็นทั่วบริเวณ เมื่อถามยามจึงทราบว่าเป็นกลิ่นดอกประดู่ต้นนี้ เหมือนมีสเปรย์หอมทั้งวัน

ดอกประดู่ป่ามีสีเหลืองอ่อนกว่าประดู่บ้าน ออกดอกพร้อมกันแต่จะบานอยู่เพียง ๒ - ๓ วันเท่านั้น จากนั้นก็จะร่วงพร้อมกันทั้งต้น ประดู่ต้นที่บางเขนนี้จะออกดอกเกือบจะเป็นวันเดียวกันทุกปี เมื่อปี ๒๕๓๗ บานเต็มที่ วันที่ ๒๑ มีนาคม แต่ฝนตกจึงทำให้กลิ่นไม่หอมฟุ้งกระจายเหมือนปี ๒๕๓๖ สำหรับปี ๒๕๓๗ ช่วงที่ดอกบานผมไปราชการที่เชียงใหม่ เลยไม่มีโอกาสมาชมเหมือนปีที่ผ่านมา ในปีต่อไปหากโอกาสอำนวยผมจะพยายามมาหาความประทับใจอีกจากประดู่ต้นนี้ และขอเชิญชวนท่านอื่นมาร่วมชมด้วยถ้ามีโอกาส

ประดู่ป่าต้นนี้ นับว่าเป็นประดู่ป่าต้นแรกและอายุมากที่สุดในบริเวณเกษตรกลางบางเขน และทางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ขึ้นทะเบียนไม้ใหญ่ที่สุดหนึ่งใน ๓๑ ชนิด เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ 🌸

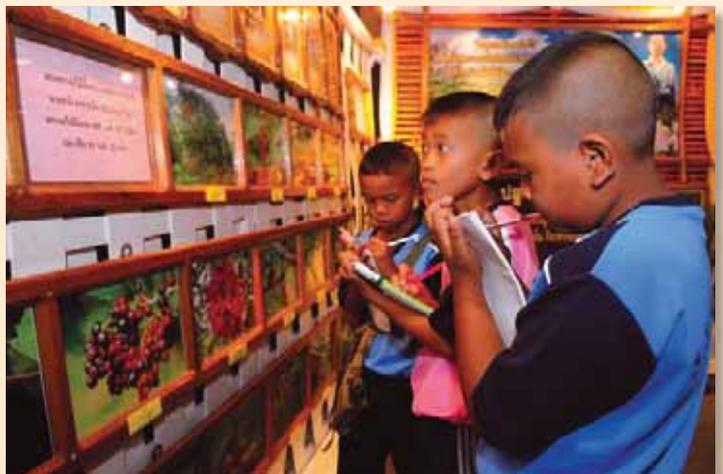
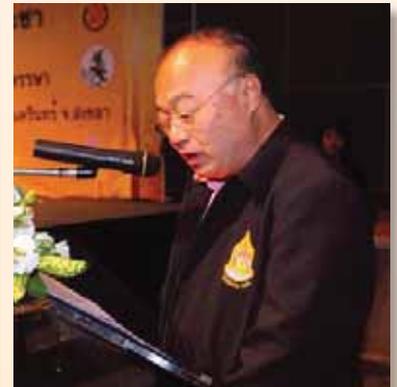

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี

เป็นประธานในพิธีเปิดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา และตรวจเยี่ยมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล 🐼

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี ตรวจเยี่ยมโครงการฯ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เดินทางไปตรวจเยี่ยมติดตามความก้าวหน้า การดำเนินงานโครงการฯ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานและพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน ในพื้นที่ ดังนี้

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขออนุญาตขุดลอกโครงการ ดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร โดย ในกรณีนี้ องคมนตรี ได้ชื่นชมความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของสภาพหมู่บ้าน และขอให้ทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมร่วมกับท้องถิ่นและชุมชน แบบบูรณาการ ส่งเสริมให้ราษฎรมีความรู้และพึ่งพา ตนเอง โดยให้ยึดหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้อ “ระเบิดจากข้างใน” และพิจารณา ว่าราษฎรมีปัญหาอะไร จึงค่อยแก้ไขปัญหาค่อย เป็นค่อยไป เพื่อให้ราษฎรสามารถเข้าใจในบริบท ของตนเองและพื้นที่โดยรอบและดำรงชีพแบบพึ่งพา ตนเองได้

- ตรวจเยี่ยมการดำเนินงานก่อสร้างฝายถาวร

กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๒๐๐ เมตร สูง ๑.๕ เมตร กั้นลำห้วยเยะใหญ่ของบ้าน โห่งขามซึ่งปกติไม่มีน้ำในฤดูแล้ง แต่ปัจจุบันสามารถเก็บกักน้ำ เพื่อให้ประชาชน มีน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภค ตลอดจนสามารถอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ในท้องถิ่น 🐟

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี

เป็นประธานเปิดงานนิทรรศการสัญญาเฉลิมพระเกียรติ “๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา” ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ สำนักงาน กปร. สำนักพระราชเลขานุการ มูลนิธิชัยพัฒนา และสำนักงบประมาณได้ร่วมกันจัดนิทรรศการสัญญาเฉลิมพระเกียรติ “๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา” ครั้งที่ ๗ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ โดยนายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิด มีเลขาธิการ กปร. และรองเลขาธิการ กปร. ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมงาน

การจัดงานนิทรรศการสัญญาในครั้งนี้มีหน่วยงานที่เข้าร่วมในการจัดนิทรรศการ ได้แก่ สำนักพระราชเลขานุการ มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ สถาบันโรคทรวงอก และจากภาคส่วนต่าง ๆ 🌍

วารสารอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ

ปีที่ ๙ ฉบับที่ ๓ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๔

๕๘

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี

เป็นประธานเปิดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔

วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕

ธันวาคม ๒๕๕๔ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี และตรวจเยี่ยมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 🇹🇭

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี

เป็นประธานเปิดงานนิทรรศการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเขาชะอ้อ ณ ศูนย์ศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะอ้ออันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี

วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๔ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานเปิดงานนิทรรศการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเขาชะอ้อ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑ - ๓ กันยายน ๒๕๕๔ ภายในงานประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล การจัดการปรับปรุงบำรุงดิน เกษตรพอเพียง ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก จัดสาธิตอบรมเทคโนโลยีการเกษตร และศึกษาฐานเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ จำนวน ๑๐ ฐาน และยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่ร่วมจัดนิทรรศการ เช่น สำนักงานประมงจังหวัดราชบุรี สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ ราชบุรี สำนักงานเกษตรอำเภอโพธาราม ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรราชบุรี ศูนย์วิจัยเมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี การออกร้านจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ และสินค้าอื่น ๆ มีนักเรียน นักศึกษา พ่อค้า ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เข้าร่วมงาน จำนวน ๒,๒๖๐ คน

การแถลงข่าว ๓๐ ปี กปร.

ณ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เลขที่ ๒๐๑๒ เชียงสะพานพระราม ๘ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๔ นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประธานการแถลงข่าว ๓๐ ปี กปร. พร้อมด้วย นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์ นายโกวิทย์ เพ่งวาณิช และ ม.ล.จिरพันธ์ุ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการ กปร. ณ อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เลขที่ ๒๐๑๒ บริเวณเชียงสะพานพระราม ๘ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานสนองพระราชดำริ ของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ตลอดระยะเวลา ๓๐ ปีที่ผ่านมา ปัจจุบันมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๔,๑๐๐ โครงการ กระจายอยู่ทั่วประเทศ รวมถึงได้สรุปผลการดำเนินงาน ในปี ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงาน กปร. ได้ติดตามเสด็จและรับสนองพระราชดำริ ทั่วทุกภูมิภาค จำนวน ๒๑ ครั้ง ติดตามมอคมมนตรี

ตรวจเยี่ยมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั่วทุกภูมิภาค จำนวน ๒๕ ครั้ง และได้อนุมัติโครงการไปแล้วทั้งสิ้น จำนวน ๒๗๓ โครงการ ในวงเงินงบประมาณจำนวน ๒,๓๖๖,๓๑๕,๓๑๙ ล้านบาท พร้อมทั้งได้สนับสนุนการดำเนินงานเผยแพร่องค์ความรู้ และขยายผลของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ไปยังพื้นที่ใกล้เคียง และองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ แห่ง ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากศูนย์ฯ ที่ชี้ชัดได้เป็นที่ประจักษ์ ในแต่ละปีจะมีผู้เข้ามาเยี่ยมชมศูนย์ ทั้ง ๖ กว่า ๘๐๐,๐๐๐ คน นอกจากนี้ ยังมีการ

ศึกษาทดลองวิจัย จำนวน ๑,๐๐๐ เรื่อง และขยายผลสู่ประชาชน จำนวน ๑๐๐ เรื่อง มีการประชุมสัมมนาร่วมกับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อถ่ายทอดขยายผลสู่ประชาชน และมีการฝึกอบรมให้กับราษฎร ร่วมกับกองทัพภาคที่ ๒ กว่า จำนวน ๑,๒๐๐ คน ในแต่ละภาคมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญ ๆ ประกอบด้วย **ภาคกลาง** ได้แก่ โครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก โครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี โครงการคลองลัดโพธิ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสมุทรปราการ โครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม “แก้มลิง” กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในส่วนของ**ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ได้แก่ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจาก

การพัฒนาทั้ง ๖ แห่ง ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัด เชียงใหม่ อาทิ ฝายต้นน้ำลำธาร การพัฒนาป่าไม้ ๓ อย่าง ๓ วิธี การศึกษาเทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพ ของการย่อยสลายปุ๋ยหมัก การเพาะเลี้ยงกบ เห็ด เศรษฐกิจ ฯลฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร อาทิ การ เลี้ยงโคเนื้อทำจิมะภูพาน การเลี้ยงไก่ดำภูพาน การ เลี้ยงสุกรภูพาน การปลูกข้าวพันธุ์สกลนคร ฯลฯ

พระราชดำริ จังหวัดนครพนม โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยัง ตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาฬสินธุ์ สำหรับ ภาคเหนือ ได้แก่ โครงการเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จังหวัด พิษณุโลก โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำแม่อนอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ โครงการพัฒนาพื้นที่แม่อาว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลำพูน และภาคใต้ ได้แก่ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช โครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชุมพร โครงการป้องกัน บรรเทาอุทกภัย อำเภอลาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ในการนี้ สำนักงาน กปร. ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงสำหรับผู้ชนะการประกวด ผลงานตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ครั้งที่ ๑ และ ๒ จำนวน ๑๖ แห่ง และ ขยายผลองค์ความรู้จากการศึกษา วิจัย ทดลองของศูนย์ศึกษา

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมา จากพระราชดำริ อาทิ การอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนา ป่าชายเลนอ่าวคุ้งกระเบนเพื่อชุมชนอย่างยั่งยืน การปลูกผักแบบประณีต การเพาะเลี้ยงปลาการ์ตูน แทนการจับจากธรรมชาติ ฯลฯ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อาทิ การ พัฒนาและส่งเสริมการเลี้ยงไก่พันธุ์เขียวห้วยทราย ผลของการปลูกหญ้าแฝกต่อสมบัติของดิน และ การปลดปล่อยก๊าซมีเทนในนาข้าว ฯลฯ ศูนย์ศึกษา

การพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อาทิ ศึกษาทดสอบยางพารา ทดสอบระบบการทำฟาร์มแบบผสมผสาน ศึกษาการปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ในระบบการเกษตรแบบยั่งยืน ฯลฯ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อาทิ โครงการแก้มลิงดิน การปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด โดยวิธีการขุดยกร่องเพื่อปลูกพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล การปรับปรุงดินพรุเพื่อปลูกปาล์ม น้ำมัน ฯลฯ

ในปี ๒๕๕๔ โอกาสอันเป็นมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗ รอบ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ สำนักพระราชเลขานุการ ได้ร่วมกับ มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงบประมาณ สำนักงาน กปร. ซึ่งเป็นหน่วยงานในการประสานความร่วมมือสนองพระราชดำริ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ได้จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภายใต้ชื่อ “๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา” เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจ พระปรีชาสามารถที่ก่อให้เกิดคุณูปการต่อประชาชน ประเทศชาติมาอย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในแนวพระราชดำริที่ได้พระราชทานแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริให้แก่ปวงชนชาวไทย ซึ่งสามารถเผยแพร่ไปสู่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนทั่วไป เยาวชน ข้าราชการ และนักธุรกิจ ได้รับทราบอย่างถูกต้อง เหมาะสม และชัดเจน สามารถนำไปปรับใช้ได้ถูกต้อง รวมทั้ง กระตุ้นให้เกิดการขยายผลการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริด้านการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง องค์กร และประเทศชาติ ตลอดจนจนเป็นการเสริมสร้างความรักความสามัคคีภายในประเทศ ซึ่งการจัดงานในครั้งนี้ ประกอบด้วย การจัดนิทรรศการสัญจร จำนวน ๑๐ ครั้ง ทั่วประเทศ ณ ศูนย์ศึกษาการ

พัฒนาทั้ง ๖ แห่ง และพื้นที่ใน ๔ ภูมิภาค การจัดประกวดประกอบด้วย การประกวดเกษตรกรต้นแบบ การประกวดชุมชนรักษ์ป่าไม้ การประกวดการบริหารจัดการน้ำในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การประกวดวาดภาพ การประกวดขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ รวมถึง การประกวดชุดภาพถ่ายความสุขของแผ่นดิน และการประกวดสื่อวีดิทัศน์ ประกอบเพลงร้อยมือ ล้อใจ ซึ่งผู้ชนะการประกวดจะได้รับถ้วยพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นอกจากนี้ ยังได้จัดทำสารคดีพิเศษ ชุดประโยชน์สุขของแผ่นดิน จำนวน ๕๒ ตอน ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี ทุกวันอาทิตย์เวลา ๒๐.๒๐ น. อีกทั้งได้จัดพิมพ์หนังสือเฉลิมพระเกียรติ จำนวน ๗ เล่ม

ผลงาน ดังกล่าวข้างต้น จะนำไปจัดแสดงในงานนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ “๘๔ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา” ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ได้มีการจัดแสดงประมวลภาพการทรงงาน ภาพยนตร์ ๔ มิติ และจอมน้ำ การจัดแสดงนิทรรศการผู้ชนะการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นิทรรศการผลสำเร็จของโครงการ และผลงานการประกวดด้านต่าง ๆ การประกวดขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ระดับประเทศ การแสดงกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึง การแสดงผลงานการน้อมนำแนวพระราชดำริจากภาครัฐ และเอกชน ที่จะมาร่วมเฉลิมพระเกียรติในโอกาสนี้ด้วย 🌸

นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี

เป็นประธานในพิธีเปิดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔

วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีเปิดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.นราธิวาส และตรวจเยี่ยมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส 🇹🇲

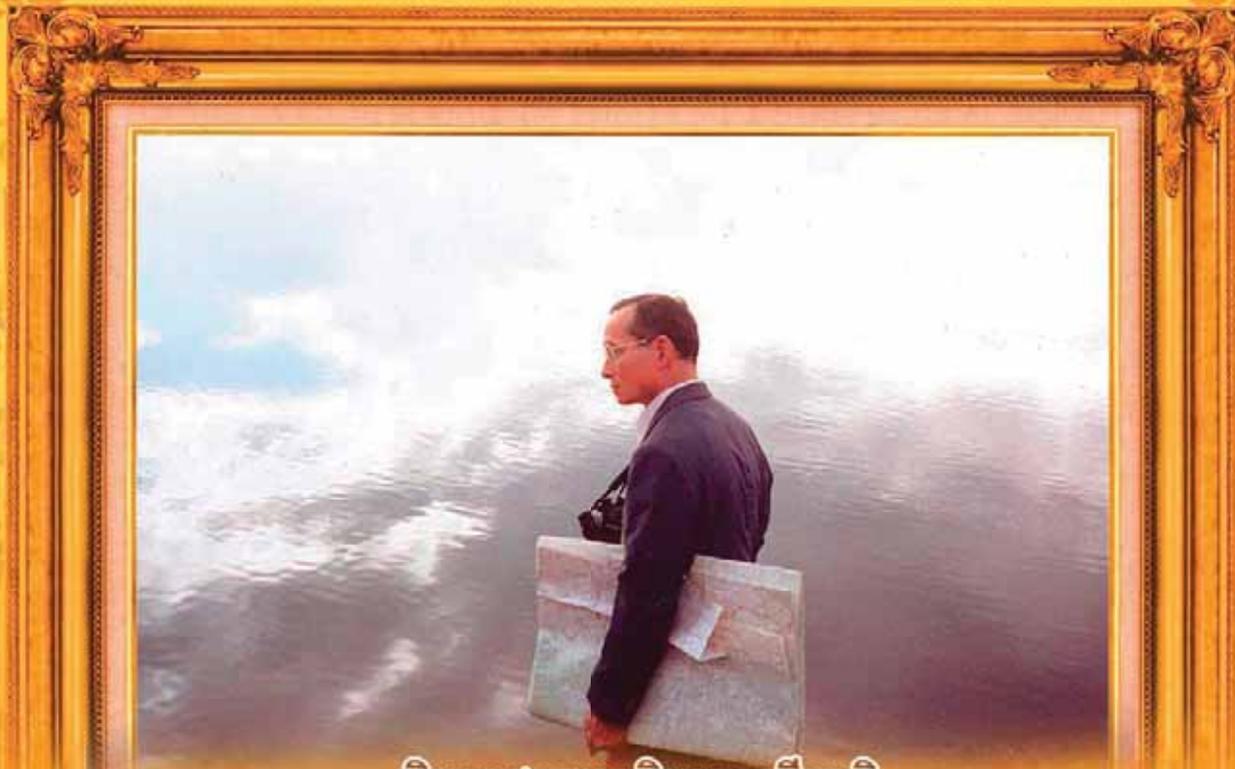

นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีมอบกรรมสิทธิ์ และไถ่ชีวิตโค-กระบือ

วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีมอบกรรมสิทธิ์ และไถ่ชีวิตโค-กระบือ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ซึ่งจังหวัดเพชรบุรี และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรีจัดขึ้น ตามโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ที่เป็นสมาชิกของธนาคารโค-กระบือ ได้มีโอกาสเป็นเจ้าของโค-กระบือ ไร้ใช้แรงงาน ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ณ โรงเรียนนิคมสร้างตนเองเขื่อนเพชร ตำบลเขาใหญ่ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยมีเลขาธิการ กปร. ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี ผู้แทนกรมชลประทาน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมปศุสัตว์หน่วยงานราชการ พ่อค้า และประชาชน ร่วมพิธีในครั้งนี้ ซึ่งมีโคที่ผู้มีจิตศรัทธา ร่วมบริจาคจำนวน ๑๑๖ ตัว และผลผลิตของโครงการธนาคารโค-กระบืออีกจำนวน ๓๗ ตัว เพื่อมอบกรรมสิทธิ์ให้แก่เกษตรกรจำนวน ๑๕๓ ราย 🐄

นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ

๘๕ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา

สำนักราชเลขาธิการ มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) และสำนักงบประมาณขอเชิญทุกท่านเข้าร่วมชมนิทรรศการเทิดพระเกียรติ ภายใต้ชื่อ งาน “๘๕ พรรษา ประโยชน์สุขสู่ปวงประชา” ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๕

การจัดนิทรรศการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ และเพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจ แนวพระราชดำริ และผลสำเร็จจากการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การจัดนิทรรศการครั้งนี้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๗.๐๐ น. พร้อมทั้งพระราชทานรางวัลแก่ผู้ชนะเลิศการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในงานสามารถชมผลสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๑๐๐ โครงการ ประมวลภาพการทรงงาน ภาพยนตร์ ๔ มิติ นิทรรศการผู้ที่ได้รับรางวัล เศรษฐกิจพอเพียง การออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของหน่วยงานและมูลนิธิต่าง ๆ และขอเชิญร่วมฟังการสัมมนาและปาฐกถาพิเศษโดยองคมนตรีและผู้ทรงคุณวุฒิมากมาย นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมงานจะได้รับเอกสาร หนังสือ ดีวีดี สารคดี ชุดพิเศษ “ประโยชน์สุขของแผ่นดิน” ที่รวบรวมเรื่องราวการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจากอดีตจนปัจจุบันฟรีอีกด้วย

โซน ห้องพิธีพระราชทานรางวัล และการสัมมนาวิชาการ

โซน โถงต้อนรับ (ชুমทางเข้า)

โซน ประมวลภาพการทรงงาน

โซน ภาพยนตร์ ๔ มิติ

โซน นิทรรศการผลสำเร็จโครงการ

(ฉายภาพพระราชกรณียกิจบนผ่นน้ำ)

โชน นิทรรศการผู้ที่ได้รับรางวัลเศรษฐกิจพอเพียง

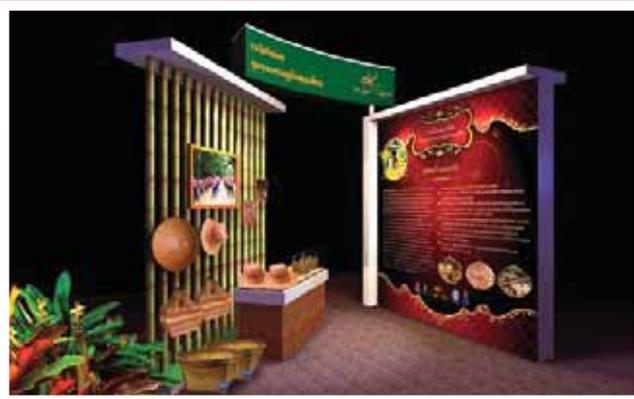
นำเสนอผลงานของผู้ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ครั้งที่ ๑ จำนวน ๕ ประเภท ครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๐ ประเภท

ประเภทประชาชนพื้นที่ห่างไกล และพื้นที่กั้นดาร
นางคอสหมีะ แลแมน

ประเภทประชาชนทั่วไป
นายสมพงษ์ พรผล

ประเภทชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง
ชุมชนบ้านดอกบัว

ประเภทเกษตรกรทฤษฎีใหม่
นางเป็รียวจันทร์ ต๊ะตันยาง

ประเภทกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่
กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านถ้ำ

ประเภทหน่วยงาน / องค์กรภาครัฐในส่วนภูมิภาค
สำนักงานเทศบาลตำบลปลายพระยา

ประเภทหน่วยงาน / องค์กรภาครัฐในส่วนกลาง
(ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.))

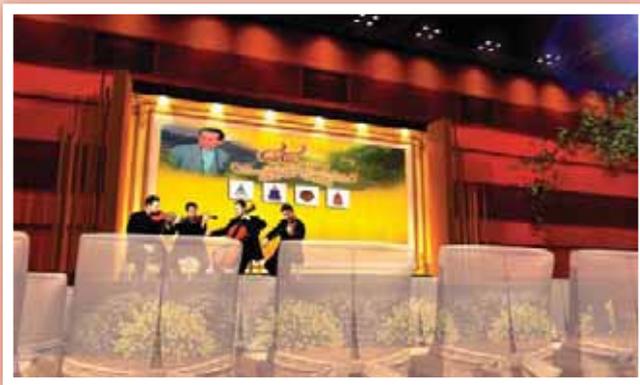
ประเภทธุรกิจขนาดใหญ่
(บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน))

ประเภทธุรกิจขนาดกลาง
บริษัท บารูม ดีไซน์ จำกัด

ประเภทธุรกิจขนาดย่อม
บริษัท พรทิพย์ (ภูเก็ต) จำกัด

เวทีกิจกรรม

โซน การออกจำหน่ายสินค้า

เอกอัครมหาราชปณิธาน

คำร้อง : พลตรี พิสิทธิ์ ขจรกล้า
ทำนอง/เรียบเรียงฯ : ร้อยเอก สุระชัย ถวิลไพโร
ขับร้อง : ร้อยโท อนุวัฒน์ ขอบชื่นชม, สิบเอก เชิดศักดิ์ ฤทธิกรกุล,
สิบเอก เขียวชาญ กิจสมบัติไชย, สิบเอกหญิง กวีศา วงศ์พระถาง,
นางสาววัลย์ณัฐ สมอ่วม, นางสาวภัทรานิษฐ์ เพชรियाเวศน์
อำนวยการผลิต : พันเอก กฤษดา สาริกา ผู้บังคับกองตรียางค์ทหารบก

เอกอัครมหาราชปณิธาน
ยังยืนนานยิ่งใหญ่ไปทั่วหล้า
ครองแผ่นดินโดยธรรมล้ำโลกา
ชาวประชาทุกผู้ได้อยู่ดี
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม
รักถิ่นใต้เกษรี
พระเมตตาบุญญาพระบารมี
แปดสิบสี่ปีสุขสันต์นรินดร
อันโครงการสุไฟฟ้าประชาชน
ล้วนเป็นผลความมั่นคงพระทรงสอน
สร้างแหล่งน้ำเมตตาเอื้ออาหาร
งามบวรวัฒนาพื้นป่าดี
อนุรักษ์ดินไร่นาสรางอาหาร
ชลประทานน้ำไหลไปทุกที่
ทฤษฎีใหม่หนึ่งเดียวเขียวขจี
ปลานิลมีพีชสวนครัวไม่กลัวใคร
ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน
สุขสำราญไฟฟ้าล้วนหน้าใส
เศรษฐกิจเลื่องลือระบือไกล
ประชาไทยสุขหนอความพอเพียง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระเจริญ

ร้อยมือ-ล้านใจ

คำร้อง-ทำนอง : นิตพงษ์ ห่อนาค
เรียบเรียง : ชาญวดี บุญแยม
ขับร้อง : โบ สุนิตา, อี๊ด วงฟลาย

รู้ไหมว่าเมื่อดินมันแล้งแห้งผาก
รู้ไหมทำไมฝนจึงเต็มท้องฟ้า
รู้บ้างไหมว่าคนไทย
เป็นคนโชคดีหนักหนา
ที่เกิดมาได้บารมีพระองค์

รู้ไหมว่าท่านทำมาแล้วเท่าไร
มีก็หมิ่นก็พันโครงการสร้างไว้
รวมใจกันสักครั้งหนึ่ง
ทำตามเพื่อท่านได้ไหม
นับจากนี้ตั้งใจพร้อมใจช่วยกัน

ร้อยมือรวมกัน ตั้งมั่นทำความดีงาม
ล้านใจรวมกัน
เดินตามด้วยความเพียงพอ
เพราะมีเป็นหมื่นเป็นพัน
ที่เรานั้นต้องสานต่อ
ทำให้พ่อของเราสุขใจร่วมกัน

รู้ไหมว่าทั้งดินทั้งน้ำลมไฟ
ท่านคิดท่านเตรียมไว้ให้เราอย่างดี
ไม่เคยมีพระราชา องค์ไหนที่ในโลกนี้
ที่เหนื่อยและทุ่มเทอย่างที่ท่านทำ

เพราะว่าท่านเหนื่อยท่านทำ
เพื่อเรามาแล้วเท่าไร
ทำให้พ่อของเราสุขใจร่วมกัน
ทำดีให้พ่อของเราสุขใจพร้อมกัน ....

สารคดีชุดพิเศษ

“ประโยชน์สุขของแผ่นดิน”

ผืนเด่น จรรยาธนากรณ์

หลังจากที่ได้ลงพื้นที่นะครับจึงทำให้เรานะครับมีความรู้สึกว่าการที่จะพัฒนาอะไร
หนึ่งอย่างหรือว่าการที่เราจะมีมุมมองอะไรซักหนึ่งนั้นนะครับ ไม่ควรมองแค่อ่างใดอย่าง
หนึ่งเท่านั้นควรจมองรอบ ๆ นะครับเพื่อให้เกิดแนวทางและกัวิถึชีวิตใหม่ ๆ เกิดขึ้น และ
ที่สำคัญที่สุดเลยนะครับนั่นคือ รู้และกัเข้าใจและกัเข้าถึงนะครับ

ลีโอ พุด

สิ่งที่พระองค์ท่านพระราชทานให้ประชาชนชาวไทยไม่ใช่เงิน ไม่ใช่ความสุขสบาย ไม่ใช่
ความสบายแบบทันด่วน แต่พระองค์ท่านทรงพระราชทานสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต
นะครับ เป็นการช่วยเหลือให้ประชาชนช่วยเหลือตัวเองได้ นี่เป็นการช่วยเหลือที่ถูกต้องแล้วกั
ผมคิดว่ามันมั่นคงที่สุดและยั่งยืนที่สุดแล้ว

ศิริพันธ์ วัฒนจินดา

ในการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้หนู่นได้รู้ว่าชีวิตนี้ของหนู่นยังพยายามได้
อีกคะ ทุกปัญหาทุกภาระทุกหน้าที่ที่หนู่นได้ทำ เมื่อเทียบกับพระราชกรณียกิจของในหลวง ปัญหา
ของหนู่นน้อยนิดมากเลยคะ ดั่งนั้นต่อไปจากนี้ในชีวิตหนู่นจะใส่ความพยายามไปให้เยอะที่สุดเท่าที่
ตัวเองจะทำได้คะ

สบชัย ไกรยูรเสน

ความสุขของชีวิตชาวบ้านนะครับที่ผมได้ไปสัมผัสมานะครับ เป็นความสุขที่เรียบง่าย
ยั่งยืนแล้วกัแข็งแรงมาก ๆ เลยนะครับ ซึ่งมันเกิดจากการที่พวกเค้ายืนได้ด้วยขาตัวเองและกั
หายใจด้วยจมูกตัวเองนะครับ

อินทิรา เจริญปุระ

สิ่งที่ทราຍได้จากการไปทำสารคดีในครั้งนี้คะ ก็คือเรื่องของความอดทนที่จะรอว่า
ของทุกอย่างไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ในชั่วข้ามคืนและถ้าคุณมีความอดทนและมีความ
ตั้งใจที่จะทำมันจริง ๆ และมีความเชื่อในคน ทราຍเชื่อว่าสิ่งที่ดีกว่าจะมาถึงเราเสมอ

คะนิงนิจ จักรสมิทธานนท์

โดยส่วนตัวเลยเนี่ยนำหลักแนวความคิดของพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในเรื่องของความพอเพียงค่ะ และก็เมื่อไหร่ที่รู้สึกว่าเราท้อ เราลองมองย้อนกลับไปในปีที่แล้วเราจะเห็นคนอื่น ๆ ที่เค้าอยู่กันแบบพอเพียงจริง ๆ แล้วเค้าก็สามารถที่จะอยู่กันอย่างมีความสุขได้ เรื่องนี้มันเป็นเรื่องที่ถนัดแล้วจะต้องเอามาปรับใช้ในชีวิตแล้วก็ทำให้ตัวเองมีความสุขค่ะ

ทรงสิทธิ์ รุ่งนพคุณศรี

ทำไมเราถึงรักพระเจ้าอยู่หัวกันมากมายขนาดนี้ เพราะว่าพระองค์ท่านทรงมีแต่ให้ นะครับ ให้ทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นวิถี วิธี แนวทางในการดำรงชีวิต และที่สำคัญพระองค์ท่านให้กับคนทุกชนชั้นไม่ว่าจนหรือมี และก็พระองค์ท่านทรงให้กับคนทุกชนชาติและก็ศาสนาด้วยครับ

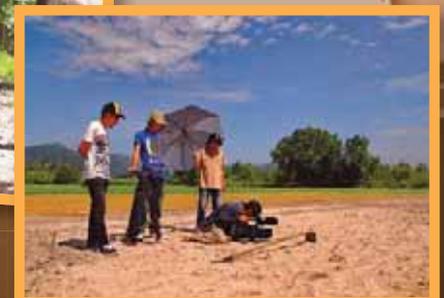
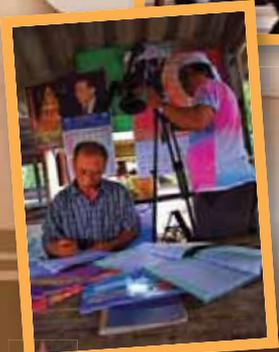

ภัครพร ภูวปัจฉิม

การที่ป้อได้เห็นท่านทรงงานตั้งแต่เด็ก ๆ นะคะ ป้อก็รู้สึกว่ในหลวงท่านทำเพื่อพวกเรา มากเลยนะคะ แล้วก็ฟังทั้งทุกข้ทั้งสุขของประชาชนชาวไทยนะคะ แล้วก็มีความอดทน เรียกได้ว่าป้อได้ถึงจุดนี้ นะคะเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของป้อเลยแหละค่ะ

พันโท วันชนะ สวัสดิ์

ถึงป่าจะหมดดินจะเลวสักแค่ไหนก็แก้ไขได้ครับ เพราะทุกคนศรัทธาเชื่อมั่นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของพวกเค้าทรงห่วงใยเอาพระทัยใส่ต่อความทุกข์ยากของราษฎร และผมก็คิดว่าเพราะความเชื่อมั่นศรัทธาต่อพระองค์ท่านเองนั่นเองที่ทำให้ทุกคนทำตามแนวพระราชดำริ และในที่สุดพวกเค้าก็เห็นว่าผลสำเร็จที่เป็นประโยชน์ และความสุขที่มีได้ในวันนี้มาจากพระเจ้าอยู่หัวหรือในหลวงของพวกเค้า นั่นเองครับ

กรุณาส่ง

ตู้ ปณ.๙
ปณฝ.ทำเนียบรัฐบาล
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

ติดแสตมป์

ที่ปรึกษา

นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ
นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์
นายโกวิทย์ เฟ่งวานิชย์
ม.ล.จิริพันธุ์ ทวีวงศ์

บรรณาธิการบริหาร

นายสุวัฒน์ เทพอารักษ์

คณะอำนวยการ

นายสมบุญรณ์ วงศ์ภาค
นายรัชชชัย ภูวิชัยสัมฤทธิ์
นายปวีตร์ นวมะรัตน์
นายสิงหพงศ์ รัชนิพนธ์
นายประสาธ พาศิริ
นายลลิต ถนอมสิงห์
นางสาววัชรีย์ วัฒนไกร
นายวรกานต์ จุฑานนท์
นางสาวอุศนีย์ ฐูปทอง
นางสาวถกถาวรณ ไกรสรสกุล

กองบรรณาธิการ

นายอนันต์ ทองประทุม
นายตรีวิทย์ วินิชสำภาทิพย์
นางเบญจรัตน์ อัครพลวงศ์
นางสาวมณฑิกา โพธิ์ทอง
นางสาวสุชาดา ศรีจงใจ
นางสาวกฤติกา ปานเขียว
นายจักรพันธ์ คำขำ
นางสาวประภาพร ชื้อสัตย์

ภาพประกอบ

นายวิโรจน์ เทียมเมือง
นายวิชาญ ธีระสืบสกุล
นายทวิศักดิ์ เป็นคัมภีร์
นายพิสิทธิ์ วิเชียรทศพร
นางสาวฉวีราภรณ์ ณ ศรีโต
นายพลวรรธน สายะเสวี

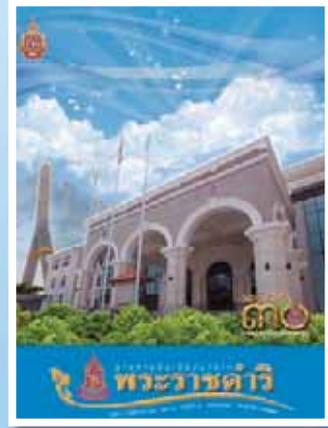
เลขาธิการ กปร.
รองเลขาธิการ กปร.
รองเลขาธิการ กปร.
รองเลขาธิการ กปร.

รองเลขาธิการ กปร.

ผอ.สำนักประสานงานฯ ภาคกลาง
ผอ.สำนักประสานงานฯ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผอ.สำนักประสานงานฯ ภาคเหนือ
ผอ.สำนักประสานงานฯ ภาคใต้
ผอ.สำนักงานเลขาธิการ
ผอ.สำนักกิจกรรมพิเศษ
ผอ.สำนักพัฒนาทรัพยากรบุคคลฯ
ผอ.สำนักแผนงานและวิเทศสัมพันธ์
ผอ.สำนักศึกษาและขยายผล
การพัฒนาฯ
ผอ.ศูนย์สารสนเทศ

ผอ.สำนักประชาสัมพันธ์
หัวหน้ากลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร
กลุ่มสื่อสารองค์กร

สำนักประสานงานฯ ภาคใต้
กลุ่มโสตทัศนูปกรณ์
กลุ่มโสตทัศนูปกรณ์
กลุ่มโสตทัศนูปกรณ์
กลุ่มโสตทัศนูปกรณ์
กลุ่มโสตทัศนูปกรณ์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์
๒. เพื่อเผยแพร่พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศ์ ที่ได้พระราชทานแนวพระราชดำริการพัฒนาประเทศและการพัฒนาช่วยเหลือประชาชน
๓. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวพระราชดำริ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้แก่ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสื่อมวลชนให้ได้รับทราบข้อมูล อย่างถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้น

ดำเนินการโดย

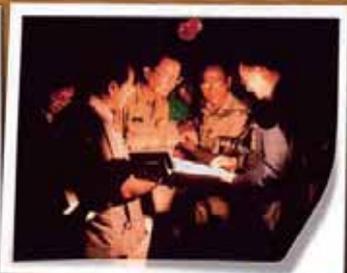
กลุ่มสื่อสารองค์กร
สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ ๒๐๑๒ ซอยอรุณอมรินทร์ ๓๖ ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน
เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๐๐ โทรสาร ๐ ๒๔๔๗ ๘๕๖๓
<http://www.rdpb.go.th>
ผู้ ปณ.๙ ปณฝ.ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๒

(วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่าย ห้ามจำหน่าย)

โปรดทราบ

- บทความและข้อเขียนต่าง ๆ ในวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่ใช่ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
- หากมีความประสงค์จะนำข้อมูลไปเผยแพร่โปรดระบุแหล่งที่มาของข้อมูลด้วย

สารคดีชุดพิเศษ “ประโยชน์สุขของแผ่นดิน”

สารคดีที่ผู้ชมสามารถเข้ามามีประสบการณ์ร่วมในเหตุการณ์การทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจากอดีตจวบจนปัจจุบัน จนเกิดเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ กว่า ๔,๐๐๐ โครงการ ร่วมเรียนรู้การทรงงานกับดาราศาสตร์ ๙ คน ที่บอกเล่าผลสำเร็จที่นำมาซึ่งประโยชน์สุขของคนไทยทั่วทั้งแผ่นดิน

สำนักงานพิพิธภัณฑ์

อสมท

เชิญ

ติดตามนำพระราชหฤพระทัยอันยิ่งใหญ่ได้

ตั้งแต่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๔ ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๒๐.๒๐ น.ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๙ อสมท.

ร่วมตอบคำถามท้ายรายการโดยส่ง SMS หมายเลข ๔๘๘๖๙๙๙ โดยพิมพ์ PN เว้นวรรคตามด้วยคำตอบ และจังหวัดที่อยู่ หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม สายด่วน ๑๒๕๐ www.rdpb.go.th

รับรางวัลศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั่วประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)